

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Kaina 75 c.

PENKTADIENIS - FRIDAY, SPALIO - OCTOBER 24, 2008

Vol. XCIX Nr. 208

Ukrainos badmetis – nusikaltimas žmonijai

1932–1933 metais Stalino įsakymu vykdytas masinis Ukrainos gyventojų maršmas badu vėl atkreipė pasaulio dėmesį.

Vilnius, spalio 23 d. (BNS) – Ketvirtadienį Strasbūre priimtoje rezoliucijoje Europos Parlamentas (EP) pripažino 1932–1933 m. Ukrainoje dirbtinai sukeltą badmetį „baisiu nu-

sikaltimu ukrainiečių tautai ir žmonijai”. Europarlamentarai taip pat paragino po Sovietų Sąjungos žlugimo atsikūrusias valstybes remiantis istoriniais dokumentais nuodugniai

ištirti šio badmečio priežastis ir padarinius.

„1932–1933 m. Holodomoras, per kurį mirė milijonai ukrainiečių, buvo vykdomas pagal įžūlų ir žiaurų Stalino režimo planą siekiant prievartą įgyvendinti Sovietų Sąjungos žemės ūkio kolektyvizacijos politiką nepaisant Ukrainos kaimo gyventojų valios”, – pažymima EP rezoliucijoje. Parlamentas „griežtai smerkia veiksmus, nukreiptus prieš Ukrainos valstietiją”, taip pat reiškia užuojautą šios tragedijos metu nukentėjusiems Ukrainos žmonėms ir pagarbą nuo dirbtinio 1932–1933 m. bado mirusių asmenų atminimui.

Europarlamentarai „ragina šalis, atsikūrusias žlugus Sovietų Sąjungai, sudaryti sąlygas visapusiškai išnagrinėti savo archyvuose laikomus dokumentus, susijusius su 1932–1933 m. Holodomoru Ukrainoje, siekiant, kad visos jo priežastys ir visi padariniai būtų nustatyti ir nuodugniai ištirti”.

Lietuva Gruzijos atkūrimui skirs 3,4 mln. litų

Vilnius, spalio 23 d. (BNS) – Lietuva karo su Rusija suniokotos Gruzijos ūkiui atkurti ir ekonomikai atgaivinti pažadėjo skirti 1 mln. eurų (maždaug 3,4 mln. litų) 2009–2010 m. laikotarpiui. Apie tai buvo paskelbta Briuselyje vykusioje Gruzijos donorų konferencijoje, kurią organizavo Europos Komisija, Pasaulio bankas ir Europos Sąjungai (ES) pirmininkaujanti Prancūzija.

Pasak konferencijoje Lietuvai atstovavusio Užsienio reikalų ministerijos (URM) sekretoriaus Laimono Talat-Kelpšos, Lietuva viena iš pirmųjų suteikė Gruzijai humanitarinę pagalbą. Pasak jo, svariai prie to prisidėjo ir Lietuvos žmonės, paaukoję 445 tūkst. litų paramos. Lietuvos pagalbos sritis – spręsti karo pabėgėlių socialines ir ekonomines problemas, padėti jiems kuo greičiau ir saugiai

sugrįžti į nuolatinės gyvenimo vietas.

Pasaulio banko atlikto tyrimo duomenimis, per artimiausius 3 metus Gruzijai reikės 3,25 mlrd. JAV dol. ūkiui ir ekonomikai atkurti. Briuselyje vykusioje konferencijoje iš viso surinkta 4,5 mlrd. JAV dol. JAV vyriausybė pažadėjo 1 mlrd. dol., ES – 500 mln. eurų paramą. Lietuvos kaimynės Estija ir Latvija skyrė atitinkamai 1,1 mln. ir 800 tūkst. eurų.

Šeštadienį — priedas *Kultūra*.

Amerikiečiai matys „Senelės pasaką”

Washington, DC, spalio 23 d. (ELTA) – Pirmajame Europos kultūrą ir meną amerikiečiams pristatančiame tarptautiniame teatrų vaikams festivalyje „Kids Euro Festival 2008” pirmąkart Lietuvai atstovaus teatro laboratorija „Atviras ratas” iš Vilniaus.

Spalio 24–28 d. Jungtinių Valstijų sostinėje vilniečiai rodys muzikinį spektaklį „Senelės pasaka”, sukurta pagal vieną žinomiausių Salomėjos Nėries eilėraščių.

Pirmąkart rengiamu festivaliu „Kids Euro Festival 2008” siekiama supažindinti JAV vaikus ir jų tėvus su Europos kultūra ir pristatyti talentingiausius Europos menininkus, kuriančius vaikams.

PERIODICALS

Šiame numeryje:

- **Sporto naujienos. Futbolas. Lengvoji atletika (p. 2)**
- **Latviai apskaičiavo sovietinės okupacijos žalą: kas dar? (p. 3, 9)**
- **Žmonės yra didžiausias mūsų turtas... (p. 4, 9)**
- **Californijos stadione skambėjo „Lietuva”, „Rytas”... (p. 5)**
- **Marijos darbas dar tebevyksta (p. 8)**
- **Kelionės į Lietuvą išpūdžiai (4) (pabaiga) (p. 9)**
- **A. Kezio gimtadienio šventė Čiurlionio galerijoje (p. 10)**

Valiutų santykis

1 USD — 2.69 LT
1 EUR — 3.45 LT

UNICEF dėkoja Lietuvai

UNICEF ambasadorė Angelique Kidjo. ELTOS nuotr.

Vilnius, spalio 23 d. (ELTA) – Lietuvoje vieši Jungtinių Tautų Vaikų fondo (UNICEF) Geros valios ambasadorė, dainininkė iš Benino Angelique Kidjo. Tai pirmasis UNICEF Geros valios ambasadoriaus apsilankymas Lietuvoje, kurio tikslas – padėkoti Lietuvai už donorystę pasauliniams paramos projektams.

„Savo apsilankymu A. Kidjo sie-

kia skatinti šalių bendradarbiavimą sprendžiant skurstančių vaikų problemas visame pasaulyje”, – sakė UNICEF Lietuva direktorė Jovita Majauskaitė.

Lietuva nuo 2002 m. prisideda prie UNICEF labdaros darbų Čečėnijoje, Gruzijoje ir Afganistane, o šiais metais ėmėsi savarankiškos veiklos rengdama projektą „Mokyklos Afrikai”.

UNICEF ambasadorė ves pamokas Vilniaus Antano Vienuolio pagrindinėje mokykloje. Dainininkė pasakos mokiniams apie skurde gyvenančius pasaulio vaikus, Afrikos švietimo sistemos problemas. A. Kidjo UNICEF Geros valios ambasadore tapo 2002 m. Per 6 metus dainininkė aplankė daugiau nei 10 Afrikos šalių ir įkūrė Batonga fondą, finansuojantį skurdžiose žemyno šalyse gyvenančių mergaičių ir merginų mokslus.

UNICEF Geros valios ambasadoriai – tai žymūs žmonės, kurie savo socialinės padėties dėka populiarina UNICEF, jo vertybes, dalyvauja kaupiant lėšas ir ginant kiekvieno vaiko teises.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 10-23-08

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

SPORTO

APŽVALGA

FUTBOLAS

Paruošė **Ed. Šulaitis**

Po penkių pergalių – dvejų lygiosios

„Lituanicos“ futbolo vienuolikė „Metropolitan“ futbolo lygoje šiemet rungtyniavo labai sėkmingai: ji laimėjo net 5 susitikimus iš eilės.

Tačiau paskutiniu metu lietuviams pritrūko sėkmės ir jie turėjo pasitenkinti dvejomis lygiosiomis. Vienos iš jų pasiektos praėjusį sekmadienį, spalio 19 d., rungtyniaujant su „International“ komanda Bambrick Parko aikštėje Lemonte.

Nepaisant, kad lietuviai turėjo nemaža dėkingų progų įvarčiams pasiekti, net iš artimo atstumo, to negalėjo padaryti. Labai nesisekė ir pagrindiniams komandos šauliams – Nidijui Puškoriui ir Mindaugui Palaimai. Todėl šios rungtynės baigėsi be įvarčių – 0:0.

Be įvarčių sužaista ir atidėta me susitikime tarp „Lituanicos“ ir „Lightning“ vienuolikių, įvykusiame savaitės viduryje.

Klubo veteranams šiemet sekasi blogiau

Jeigu ankstesniais metais „Lituanicos“ veteranų (32 m. ar vyresnių žaidėjų) komanda būdavo pirmoji savo grupėje, tai šiemet ji stovi pirmenybinės lentelės viduryje.

Praėjusį šeštadienį (spalio 18 d.) mūsiškiai Lemonto aikštėje lygiomis sužaidė (1:1) su „Cracovia“ futbolininkais ir į savo sąskaitą įsirašė vieną

Tačiau nepaisant to, „Lituanicos“ vyrai stovi „Metropolitan“ lygos I diviziono lentelės viršuje. Visoms komandoms sužaidus po 7 rungtynes, lietuviai su 17 taškų (įvarčių santykiu 16:3) yra įsitvirtinę pirmoje vietoje. Po jų eina 2. „Belgrade“ – 15 (16:7), 3. „Kickers“ – 14 (12:6), 4. „Lions“ – 11 (17:18), 5. „Lightning“ – 11 (9:8) ir 6. „Real FC“ – 9 (3:14).

Šį sekmadienį „Lituanica“ vėl turės keliauti tolokai – į prie Wisconsin sienos esančią Lake Villa, kur kovos su trečią vietą užimančia „Kickers“ ekipa. Tada mūsiškiams dar liks paskutinės rungtynės (beje, atidėtos) su „Real FC“ futbolininkais, kurie lentelėje užima 6-tą vietą iš 10 komandų.

Todėl yra nemažai vilčių, kad „Lituanicos“ vyrai rudens ratą baigs pirmoje vietoje.

tašką.

Po 7 rudens rato rungtynių lietuviai turi 11 taškų (3 pergalės, dvi lygiosios ir tiek pat pralaimėjimų). Dešimties komandų grupėje „Lituanica“ rikiuojasi 6-oje vietoje, nors yra sužaidusi 1 ar 2 rungtynėmis mažiau negu kitos ekipos.

Lietuva nukrito į antrąją vietą

Praėjusį penktadienį rašėme, kad Lietuva po pergalės prieš Farerų salas (beje, ji buvo paskutinėje, o ne priešpaskutinėje lentelės vietoje – kaip klaidingai buvo išspausdinta) 7-oje Pasaulio pirmenybių atrankinėje grupėje trumpai buvo pirmoje vietoje. Tačiau, Serbijai nugalėjus Austriją 3:1, serbai taškais susilygino su Lietuva (abi komandos turi po 9), vis

dėlto Serbijos vienuolikės geresnis įvarčių santykis juos iškėlė į I vietą.

Už lietuvių toliau eina Austrija, Prancūzija, Rumunija ir Farerų salų futbolininkai, kurie turi tik vieną tašką. Tačiau rungtynėse prieš Lietuvą šios salos komanda kovojo narsiai ir lietuviai jiems įstengė įmušti tik vieną įvartį ir rungtynės baigėsi 1:0.

„Fire“ pateko į atkrentamąsias varžybas

Nepaisant, kad „Fire“ profesionalų futbolo komanda praėjusį šeštadienį išvykoje Toronto mieste, Kanadoje rezultatu 2:3 pralaimėjo prieš vietos futbolo ekipą, čikagiečiai užsitikrino vietą atkrentamosiose varžybose.

„Fire“ su 43 taškais užėmė antrą

vietą MLS Rytų konferencijoje pateko į grupę, kuri varžysis dėl JAV čempionų titulo.

Beje, reguliarusis pirmenybių sezonas baigiasi spalio 26 d., o tada prasidės atkrentamosios varžybos, kuriose čikagiečiai žada pasirodyti gerai.

David Beckham treniruosis su Milano žaidėjais

Garsusis Anglijos futbolininkas, kuris rungtyniauja Amerikoje – Los Angeles „Galaxy“ vienuolikėje ir kuris nepateko į atkrentamąsias varžybas šiame krašte, nuo sausio pradžios

žada treniruotis vienoje iš garsiausiųjų Italijos futbolo komandų „AC Milan“, norėdamas palaikyti sportinę formą, nes gali būti pašauktas atstovauti Anglijos futbolo rinktinei.

„Newcastle“ ir „Manchester City“ sužaidė lygiomis

Anglijos „Premier“ futbolo lygos komandų VIII turo rungtynės tarp „Newcastle“ ir „Manchester City“ praėjusį pirmadienį baigėsi taikiai 2:2. Pirmąjį įvartį iš baudinio pelnė „Manchester City“, bet dar prieš per-

trauką varžovai rezultata išlygino 1:1. Po pertraukos 63-ąją minutę „Newcastle“ išsiveržė į priekį, bet 84-ąją minutę „Manchester City“ pasiekė lygiąsias.

LENGVOJI ATLETIKA, BĖGIMAS

NAUJOS LUKO VERŽBICKO PERGALĖS

EDVARDAS ŠULAITIS

Apie Luką Veržbicką (amerikiečiai jo pavardę rašo be „k“) jau esame rašę ir anksčiau. Tai penkiolikmetis jaunuolis, kuris anksčiau pasižymėdavo pradžios mokyklų bėgimo (cross country) varžybose, o dabar skina laurus šioje sporto šakoje būdamas IR gimnazistu. Jis taip pat savo amžiaus grupėje laimėjo ir triatlono bei duatlono varžybas, surengtas visos Amerikos mastu.

Vos pradėjęs mokslo metus Lincoln-Way Central H. S. New Lenox, IL pirmamečių moksleivių jis jau vadinamas „superstar“. Pergales vaikinąs yra iškovojęs visose iki šiol rengtose lenktynėse įvairiose Illinois valstijos vietose. Kai kur yra pagerinęs ilgokai išsilaikiusius varžybų rekordus.

Praėjusį šeštadienį, spalio 18 d., Lukas dalyvavo West Suburban Conference grupei priklausančių gimnazijų varžybose Chamnahon. Čia žiūrovai galėjo pamatyti reto grožio dvikovą, kurioje susikibo „Red“ diviziono nugalėtojas Lukas ir „Blue“ diviziono čempionas Zach Dahleen. Dramatiškoje kovoje L. Veržbickas įveikė varžovą trimis sekundėmis, atbėgęs per 15 min. 4,5 sek. Ankstesnėse varžybose lietuvis buvo įveikęs Z. Dahleen žymiai didesne persvara, bet šį kartą pasirinko kitą taktiką, leidusią varžovui priartėti prie jo.

„Zach yra labai geras bėgikas ir jis pasirodė geriau, nei aš tikėjausi.

ŠALFASS praneša

ŠALFASS visuotinis suvažiavimas Cleveland, OH

Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos (ŠALFASS) Centro valdyba rengia šių metų suvažiavimą įprastoje vietoje – Lietuvių Namuose Cleveland, OH (877 East 185-th St., Cleveland, OH; tel.: 216-531-2131) **šeštadienį, lapkričio 15 d.** (pradžią 11 val. r.). Kviečiame dalyvauti visų Š. Amerikos lietuviškų sporto klubų/organizacijų atstovus bei pavienius sportininkus. Suvažiavime apžvelgsime praeinančių metų Sąjungos organizuotą varžybas, nuspręsimė kitų metų pagrindinės ŠALFASS sporto šventės rengimo vietą (kuri iki šios dienos dar yra nenustatyta. Jei kuri nors Š. Amerikos lietuvių sportinė organizacija norėtų prisiimti tokį išipareigojimą, maloniai lauksime dalykinio pasiūlymo suvažiavimo metu.).

Kaip žinia, kitų metų vasarą Vilniuje organizuojamos VIII Pasaulio lietuvių sporto žaidynės, į kurias didžiausią užsienyje gyvenančių lietuvių sportininkų delegaciją planuoja siųsti JAV ir Kanados sporto klubai, priklausantys ŠALFASS. Dėl papildomos informacijos, o taip pat dėl viešbučio apsidėti šio suvažiavimo metu, prašome kreiptis į ŠALFASS Centro valdybos pirmininką Lauryną R. Misevičių tel.: 732-317-9195 arba el. paštu laurynas.misevicius@ubs.com.

Tai buvo labai sunkus bėgimas, bet gerai, kai kas nors tave taip spaudžia. Daugelį kartų aš bėgdavau priekyje vienas, tačiau šiandien pasirinkau kitą taktiką ir buvau atsilikęs iki finišo”, – po bėgimo kalbėjo Lukas.

Šį šeštadienį, spalio 25 d., atletas su savo komanda turėtų kovoti regioninėse varžybose Channohen miestelio parke Minooka, o vėliau išbandyti jėgas ir su geriausiais Illinois valstijos bėgikais Peorijos Detweiller parko takelyje. Tačiau kaip pranešė jo patėvis, asmeninis treneris Romas Bartulis, dėl nesutarimų su gimnazijos treneriu Lukas ten nedalyvaus, nes dar nėra visiškai pasveikęs po traumos, o gimnazijos treneris krauna jam didžiulius treniruočių krūvius.

Anot R. Bartulio, vaikinąs dabar ruošiasi svarbioms Vidurio Amerikos gimnazijų cross country varžyboms, įvyksiančioms lapkričio 29 d. Madison, Wisconsin valstijoje, ir visos Amerikos bėgimo lenktynėms, gruodžio 7 d. rengiamoms San Diego mieste, California valstijoje. Tikimasi, kad iki to laiko jaunas bėgikas bus atsigavęs ir galės tinkamai pasirodyti šio stambaus masto rungtynėse.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mąžindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiučiamo. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$215.00 • 1/2 metų \$130.00 • 3 mėn.\$100.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis Oro paštu

Metams \$600.00 • 1/2 metų \$300.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn.\$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn.\$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis Oro paštu

Metams\$220.00 •1/2 metų\$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė

redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Aldona Žemaitytė

aldaze@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako.

Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra.

Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome prisiųsti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

LATVIAI APSKAIČIAVO SOVIETINĖS OKUPACIJOS ŽALĄ: KAS DAR?

ČESLOVAS IŠKAUSKAS

Baltijos šalys – ir ne tik Baltijos – viena po kitos skelbia totalitarinių režimų padarytos žalos dydį. Antai Latvijos valstybinė komisija, tyrusi totalitarinių režimų padarinius, pateikė duomenis apie demografinius nuostolius, kuriuos šalis patyrė per komunistinės okupacijos laikotarpį. Ryga tai padarė pagal įdomią metodiką: anot komisijos, demografinė žala siekia 10 mln. vadinamųjų žmogaus metų.

(Žmogaus metai – tai bendras darbo laiko apskaitos vienetas, sudarytas iš nuveikto darbo kiekio per metus, apskaičiuojant jį per savaitę ir dauginant iš 52 – tiek savaičių yra metuose. Kiekvienos veiklos srities šis rodiklis skiriasi.)

Kaip paaiškino komisijos vadovas Edmundas Stankevicus, Latvija neteko tiek pajamų, kiek vienas žmogus uždirbtų per 10 mln. metų. Pavyzdžiui, dėl penktame dešimtmetyje vykdytų trėmimų buvo netekta 742 tūkst., dėl Černobylio avarijos padarinių panaikinimo – 29 tūkst., o dėl karo Afganistane – 5,2 tūkst. metų.

Tačiau komisija, jos vadovo teigimu, susidūrė su sunkumais. Pavyzdžiui, 1940–1959 metų duomenys buvo fragmentiški ir netikslūs. Mat tik 1959 m. buvo atliktas pirmasis sovietinės Latvijos gyventojų surašymas, o „visus duomenis ir savo nusi Kaltimus sovietinis režimas kruopščiai slėpė”.

Kita vertus, tik šiemet įvyko Baltijos šalių seminaras, kuriame svarstyta bendra nuostolių apskaičiavimo metodika, bet trys respublikos iki šiol jos nėra parengusios. Štai kodėl ji taip skiriasi. Pagal komisijos planą, kurį Latvijos vyriausybė patvirtino dar 2005 m., visus sovietinės okupacijos nuostolius ketinama suskaičiuoti iki 2010 metų. Pasak E. Stankevico, dar šiemet pradėti skaičiuoti „ekonominiai ir demografiniai nuostoliai, susidarę po nepriklausomybės atkūrimo dėl greito ir didelio gyventojų antplūdžio ir gyvenamojo būsto sektorių, dėl jo poveikio gamybai ir gyventojų senėjimui, pensijų politikai”.

2005 m. gegužę Latvijos parlamentas priėmė deklaraciją „Dėl komunistinės ir totalitarinės sovietinės santvarkos pasmerkimo”, kurioje reikalaujama, kad Rusija, kaip SSRS išsipareigojimų perėmėja, atlygintų okupacijos padarytus nuostolius. Per tris mėnesius sukurtos komisijos biudžetas buvo apie 200 tūkst. latų (400 tūkst. dolerių). Iš pradžių ji neturėjo nuostolių apskaičiavimo metodikos, ir Latvijos spauda siūlė tradicinius įvertinimus, kokius jau buvo atlikusi Lietuva. Didžiausias šalies laikraštis „Latvijas Avīze” pateikė ekonomikos daktaro Modris Smulders dar 1990 m. skelbtus santykių skaičius, kad sovietinės okupacijos žala jo šaliai sudaro 63 mlrd. rublių. Po metų jie išaugo iki 83,9 mlrd. rublių (pagal tuometinį kursą tai pri-

lygo 46,6 mlrd. dolerių). Buvo minimas ir kitas skaičius – nuo 60 iki 100 mlrd. dolerių. Visas valstybės biudžetas yra tik maždaug 5 mlrd. dolerių.

Tai sukėlė Maskvos susierzinimą. Rusijos spauda pasipiktinusi rašė, kad taip Ryga nori sau užsitikrinti gyvenimą 20-čiai metų į priekį. Ji esą neskaičiuoja viso to, ką bendroje SSRS šeimoje jai davė tautų draugystė – pastatė fabrikus, gamyklas, sukūrė darbo vietas, išplėtojo vieną geriausių SSRS ekonomikų ir t.t. Taigi, rašė 2005 m. Rusijos spauda, Rusija taip pat gali pateikti pretenzijas Baltijos šalims. Pavyzdžiui, jeigu pažvelgtume į istoriją, reiktų skaičiuoti ir nuostolius, kuriuos padarė latvių šauliai, siautėję pilietinio karo metais Petrograde ir Maskvoje. Kaimyninėms šalims Maskva pataria imti pavyzdį iš Suomijos, kuri daugiau kaip pusšimtį metų buvo Rusijos sudėtyje ir nereikia jokių pretenzijų.

Tačiau Baltijos šalys ne vienintelės, ketinančios taikytis į kompensacijas. Štai Ukraina paminėjo 12,1 mlrd. dol. ir 42,1 tonos aukso, Gruzija – 6 mlrd. dol., Estija – 4 mlrd., Azerbaidžanas – 1 mlrd. dol. Į šias pinigines pretenzijas dažnai įskaičiuojama ir Rusijos – SSRS išsipareigojimų perėmėjos – skola, kuri yra apie 122 mlrd. dolerių.

Baltijos šalys – ir ne tik jos – viena po kitos skelbia totalitarinių režimų padarytos žalos dydį. Antai Latvijos valstybinė komisija, tyrusi totalitarinių režimų padarinius, pateikė duomenis apie demografinius nuostolius, kuriuos šalis patyrė per komunistinės okupacijos laikotarpį.

Beje, šiomis buvusiomis sovietinėmis respublikomis pasekė ir Moldova. Nusiziūrėjus į Azerbaidžaną šio dešimtmečio pradžioje kilusią kampaniją „Reikalauk pinigų iš Rusijos”, 2005 m. birželį Kišiniove prie Rusijos ambasadų buvo surengta Sibiro tremtinių ir kalinių demonstracija, kurios dalyviai protestavo prieš 1940 m. birželio 28 d. paktą patvirtintą prievartinį Besarabijos ir šiaurės Bukovinos prijungimą prie SSRS. Piliečių asociacijos prieš Molotovo–Ribbentropo paktą pirmininkas Jakob Golovka sakė, kad protestuotojai reikalauja panaikinti šio pakto padarinius ir išmokėti kompensacijas tiems, kurie buvo deportuoti ir atsidūrė koncentracijos stovyklose.

Prie jų prisidėjo ir Kazachstanas, tačiau jo gyventojai reikalauja kompensacijų už dėl Rusijos kaltės nu-sekusį gėlą Aralo jūros vandenį – po 1 dolerį už kubinį metrą. Rusijos žiniasklaidoje

Nukelta į 9 psl.

Globalinių įvykių griūtis

VILIUS BRAŽĖNAS

Ši rudenį įvykių griūtis tokia plati, kad, galima pagalvoti, jog gyvename senovės kiniečių prakeikimo „Kad tau tektų gyventi įdomiais laikais!” šešėlyje. Nespėji vieno įvykio pasverti šiandienės tikrovės, istorijos ir sveikos nuovokos svarstyklėmis, kai užgriūva kiti. Pasinaudokime atokvėpiu tarp dviejų Seimo rinkimų turų ir atidžiau pažvelkime į staiga, lyg „Ampelmannas” iš dėžutės iššokusią pasaulinę krizę.

Pradžiai praverstų nusikasti iki jos kilmės. Laimei, savo (netvarkingo) archyve užtikau keletą dar 1970 m. skaityto politikos ir kultūros žurnalo „American opinion” straipsnių bankų tema. Jie buvo tarp atidėtų į „gal kada prireiks” krūvą.

Pirmiausia nustebino ilgai pamiršta gana marga „ekonominių” bei „finansinių” krizių istorija. Peržvelgus anuomet mano pažymėtas sraipsnio vietas į akis krenta „centrinių bankų” ir „internacionalinių bankų” vaidmuo valstybių politikoje. Radau citatą iš Londono „Financial Times” (1921 m. spalio 26 d.): „Pustuzinio vyrų, esančių Didžiųjų penkių bankų viršūnėse, susilaikymas nuo Iždo vertybių (Treasury bills) atnaujinimo galėtų sujaukti visą vyriausybės derinį.”

O centriniai bankai dažnai yra susiję su užsienio kapitalu. Didžiulės įtakos valstybių finansinei politikai turi „internacionaliniai bankai”, sėdintys ant didžiulio turto. Jie seniai skolindavo pinigus (auksu) kunigai-kščiams ir karaliams, neretai finansuodami abi kariaujančias puses. Amerikoje į tą bankininkų klasę iškilo John Rockefeller ir T. P. Morgan. Ir jie turi ryšius su Europos Rothschild „internacionaliniais bankais”. Per deficitus jiems prasiskolina valstybių vyriausybės. Esą jie yra sukėlę finansines panikas pradedant 1895 m.

Per 1907 m. paniką amerikiečiams buvo „įrodyta”, jog bėda yra ta, kad JAV neturi „centrinio banko”. 1913 m. JAV Kongresas įsteigė garsiąją Federalinę rezervų sistemą (Federal Reserve System). Labai mažai net amerikiečių žino, kad ta „sistema” nėra nei „federalinė”, nei turinti kokių nors „rezervų”. Tai JAV valdžios įsteigtas, bet privačių interesų valdomas centrinis bankas.

Dvylika JAV prezidento paskirtų, bet valdžiai ataskaitos neduodančių bankininkų, anot „American Opinion” analisto Gery Alen, „valdo mūsų pinigų į apyvertą leidimą ir palūkanų dydį, taip manipuliuodami ištisa ekonomika – sukeldami infliaciją ir defliaciją, ekonominį nuosmukį ir išsipūtimą, stumdydami finansinę biržą aukštyn ir žemyn. Aišku, kad kas nors iš anksto žinodamas apie ateinančius pasikeitimus, pasipelnė „nu-einant ir pareinant”. 1970 m. kovą, kai cituotas straipsnis buvo išspausdintas, JAV deficitas siekė 372 mlrd. dol. O dabar, po 38 metų, įskaitant socialinius išsipareigojimus, jau siekia beveik 10 trilijonų dol.!

Ir dabartinė JAV ir pasaulinė krizė yra sukelta bankus užvertus popierinės vertės pinigais. Dėl pinigų gausos ir žemų palūkanų kilo „praskolinimo orgija”. Vienok, staiga buvo nuspausti pinigų mašinos stabdžiai. Ir pinigus lengvai skolinę bankai ir jų klientai, apsunkinę virš savo išgalių pirktais būstais, atsistojo prieš tikrovę. Padėtį gelbsti vyriausybės, „paremdamos” ar atvirai „supirkdamos” bankus ir neapsidraudusias draudimo bendroves, mokėdamos pasiskolintais pinigais. Mūsų akyse vyksta finansinių institucijų nacionalizavimas be Lenino, Stalino ir Hitlerio pagalbos. Kiekvieną chaosą seka šuolis ar bent žingsnis į diktatūrą. Vienas tokių žingsnių šiandien yra finansų valdymo centralizavimas. Ne be reikalo K. Marx parašyto Komunistų manifesto 10-ties platformų (pakopų pažengusių valstybių ištūmimo į komunizmą) 5-oji platforma nurodo: „Kreditų centralizavimas Valstybės rankose, naudojant nacionalinį banką su Valstybės kapitalu ir išimtinu monopolium”.

Jau prieš garsųjį 1929 m. finansinį krachą būta daugybės (sukeltų) panikų ir nuosmukių. Prieš minėto straipsnio 1970 m. datą būta biržos akcijų kritimų: 1936–1937 m. – 30 proc., 1948 m. – 16 proc., 1953 m. – 13 proc., 1956–1957 m. – 19 proc., 1960 m. – 17 proc., 1966 m. – 25 proc., 1970 m. – daugiau nei 25 proc..

Ir nepaisant daugelio blogų ženklų, patriotų amerikiečių ir kitų valstybių laisvę branginančių šviesuolių išpėjimų, dauguma net apsišvietusių ir mokslo laipsniais užtarnautai apsisagsčiusių intelektualų pasirinko pilietinį miegą, o ne pilietinę pareigą. Blogiausia tai, kad iš politinio žodyno ištrintas žodis „globalizmas”. Net ir mūsų tėvynėje, kuri komunistų okupacijos metu matė ištrintą žodį „laisvė”.

Nors girdime kalbas apie „ekonominę krizę”, iš tiesų esame laisvės krizėje. Kai kurie turčiai siekia ne daugiau pinigų, o daugiau galios. Jie siekia pasaulinės galios monopolio per pasaulio valdžią. Jie ir jų samdytos smegenys – globalistai intelektualai ir politikai – manipuliuoja ekonomika ir politika, kurdami „Naują pasaulio santvarką”, kuri taptų pasauline „timokratija” – visų galių sukaupimu į „vienas rankas”.

Jau 1920 m. Popiežius Benediktas XV įspėjo, kad „pasaulinės valdžios ilgisli slykščiausi elementai”, kas, esą, atneštų didžiausią terorą. Tikėkimės, kad laisvų tautų inteligentai pabus iš pilietinio miego ir pažadins kitus. Antraip, mūsų vaikų karta gali atsibusti pasauliniame gulage. Tad klausime Lietuvos politinius „rabinus ir rašto žinovus”: Ką, Tamsta, galvoji ir gali mums pasakyti apie „Naują pasaulio santvarką?” Neleiskime jiems tylėti.

Žmonės yra didžiausias mūsų valstybės turtas, tačiau valstybė juo nesirūpina arba rūpinasi nepakankamai

Pokalbis su TS–LKD partijos nare, Seimo nare Irena Degutienė

Nė vienas iš Vilniaus miesto Naujamiesčio vienmandatės rinkimų apygardos, į kurią suplaukė visų išeivijoje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių balsai, kandidatų nesurinko daugiau kaip 50 proc. reikalingų balsų. Todėl skelbiamas pakartotinis balsavimas, kuriame LR piliečiai galės balsuoti už vieną iš dviejų daugiausia balsų surinkusių kandidatų. Tai: Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos atstovė Irena Degutienė (pirmajame rinkimų ture surinkusi 34.11 proc. balsų) ir Liberalų ir centro sąjungos partijos atstovas Vytautas Bogušis (surinkęs 11.12 proc. balsų).

Siūlome išskirtinį Didžiojoje Britanijoje gyvenančio „Draugo“ korespondento **dr. Dariaus Furmonavičiaus** pokalbį su **I. Degutienė**.

Primename, jog antrojo turo rinkimai į LR Seimą vyks iki š. m. spalio 26 d.

Irena Degutienė

– **Kaip buvo apibrėžta Lietuvos Respublikos pilietybė Tėvynės Sąjungos frakcijos teikta Pilietybės įstatymo projekte?**

– Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) partijos pirmininko A. Kubiliaus teiktame Pilietybės įstatymo projekte buvo siūloma tiksliai apibrėžti Konstitucijos nuostatą, kad tik įstatyme numatytais atskirais atvejais Lietuvos pilietis gali turėti ir kitos šalies pilietybę. Šios nuostatos įgyvendinimui buvo siūlomos dvi naujos teisinės normos. Visų pirma, įstatyme nustatoma, kas yra tie atskiri atvejai, kai asmuo gali turėti dvigubą pilietybę; antra, nustatoma, kas suteikia teisę turėti dvigubą pilietybę. Siekiant įgyvendinti nuostatą, kad pilietybės institutas būtų svarbiu instrumentu, padedančiu išsaugoti ryšį tarp lietuvių ir jų etninės tėvynės, buvo siūloma nustatyti, kad konstitucinė norma, jog dviguba pilietybė yra galima tik „įstatyme numatytais atskirais atvejais“, būtų įgyvendinama įstatyme apibrėžiant, kad: a) teisę turėti dvigubą pilietybę suteikia Respublikos Prezidentas įstatyme nustatyta tvarka; b) įstatyme, priklausomai nuo asmens ryšio su etnine lietuviška kilme arba nuo to, kada jis pats ar jo protėviai yra įgiję Lietuvos pilietybę, yra išskiriami septyni „atskiri atvejai“, kai yra leidžiama turėti dvigubą pilietybę. Kiekvienu iš šių atvejų yra

numatomi skirtingi reikalavimai, kuriuos šis asmuo turi įgyvendinti. Mažiausi reikalavimai yra taikomi lietuvių kilmės asmenims. Tokie asmenys negalėtų vienu metu turėti kitos valstybės pilietybės ir LR pilietybės tik tuo atveju, jeigu būtų padarę įstatyme numatytus nusikaltimus. Kitiems asmenims gali būti taikomi papildomi nuolatinio gyvenimo Lietuvoje reikalavimai arba reikalavimai turėti tik euroatlantinės integracijos kriterijus atitinkančios valstybės antrąją pilietybę; c) kitiems asmenims tokia teisė turėti dvigubą pilietybę būtų suteikiama Prezidento sprendimu.

– **Prezidentas Valdas Adamkus vetavo šį įstatymą. Ar yra vilties prie jo kada nors vėl sugrįžti?**

– 2008 m. birželio 30 d. priimtas naujos redakcijos Pilietybės įstatymas laidavo dvigubą pilietybę visiems LR piliečiams, įgijusiems kitą ES ar NATO šalių pilietybę, taip pat turinčiose su Lietuva sieną valstybėse „tradiciškai gyvenantiems lietuvių kilmės asmenims“. Tačiau Prezidentas šį įstatymą vetavo, pasiūlydamas išbraukti minėtas nuostatas. Seimas šiuos siūlymus priėmė. Ilgiau laukti buvo tiesiog nebegalima, dabar bent jau kiekvieną dieną skirtinguose pasaulio kampeliuose gimstantys mažieji lietuviukai išsaugo teisę į dvigubą pilietybę. Iš esmės visuotinai sutariama, kad dabartinė Pilietybės įstatymo redakcija nesukuria prielaidų tinkamam teisinių pilietybės santykių reguliavimui ir jau priimant ją buvo sutarta, kad ji galios iki 2010 m. sausio 1 d. Iki to laiko turi būti rastas galutinis problemos sprendimas. Ta užduotis teks naujai išrinktam Seimui, nes dabartiniame Seime kalbėtis apie tai buvo labai sudėtinga. Todėl bus iš naujo svarstomi visi iki šiol teikti pasiūlymai. Tikiuosi, savo nuomonę šiuo klausimu turės galimybę naujajame Seime išsakyti ir ginti ir TS-LKD atstovai.

– **Lietuvos piliečių kasmet mažėja dešimtimis tūkstančių, nes mirštamumas didesnis už gimstamumą. Ar tai nėra pati didžiausia ilgalaikė saugumo grėsmė Lietuvai?**

– Deja, būtent taip ir yra. TS-LKD rinkiminėje programoje nurodoma, kad mes matome tris svarbiausias valstybės problemas, kurios ateityje tik stiprės, jeigu šiandien nesiimsime jų spręsti. Sąlyginai suskirstėme tas bėdas į tris grupes: „tautos erozija“, ekonominis netoliaregiškumas ir valstybės neveiknumas. Jūsų klausime suformuluotą problemą mes įvardijame kaip „tautos eroziją“. Tautos erozija pasireiškia tuo, kad lietuviai yra tapę nykstančia tauta (kaip teigia „Eurostat“ duomenys, 2050 metais Lietuvoje gyvens jau tik 2.8 mln. gyventojų). Tai reiškia, kad iškyla iššūkiai ne tik tautos egzistavimui. Ilgainiui tai lems visišką ekonominį bei socialinį sustabarėjimą ir įtampą: nebebus kas dirba, todėl nebeaugs ekonomika, neišlaikysime socialinės naštos arba galų gale turėsime atsiverti neribotai imigracijai.

Tautos erozija – tai ir mažėjantis gimstamumas, silpstanti šeima, didė-

janti emigracija, senstanti visuomenė, plintanti socialinė patologija, besaikis alkoholio vartojimas ir narkomanija, vyraujantis pesimizmas ir nepasitikėjimas – nykstanti iniciatyva ir kūrybiškumas, gresianti imigracija. Didžiausia problema yra tai, kad, nors žmonės yra didžiausias mūsų valstybės turtas, tačiau valstybė šiuo turtu praktiškai nesirūpina arba rūpinasi nepakankamai, galvodama, kad vien bendro vidaus produkto augimas gali išspręsti visas problemas. Norint įveikti problemas, reikia turėti aiškų veiksmų planą. Mūsų rinkimų programa ir yra toks veiksmų planas.

– **Jungtinėje Karalystėje kiekvienas vaikas, nepriklausomai nuo tėvų turtinės padėties, nuo pat gimimo iki kol jis baigia mokyklą, 18 metų, šiuo metu gauna daugiau nei 15 svarų į savaitę. Ar Lietuvoje nebūtų planuojamos ryžtingos pastangos gimstamumui skatinti ir šeimų, auginančių vaikus, gerovei didinti, galbūt ES pinigų pagalba?**

– Tokie pinigai mokami ir Lietuvoje, tik suma, deja, žymiai mažesnė: jei šeimoje auga 1-2 vaikai – už kiekvieną vaiką per mėnesį, nepriklausomai nuo tėvų turtinės padėties, šeima gauna 52 Lt. Tris ir daugiau vaikų auginančios šeimos gauna šiek tiek didesnę sumą. Mes dar 2003 m. paskelbėme gimstamumo skatinimo iniciatyvą „2V“. Tai buvo pasiūlymų rinkinys, siūlant įgyvendinti kai kurias ekonominės, finansinės, socialinės politikos priemones, kuriomis būtų skatinamas gimstamumas. Per šį laiką kai kas iš šio rinkinio buvo įgyvendinta. Šiandien taip pat siūlytume rinkinį tokių pačių ekonominių, finansinių ir socialinių priemonių, kuriomis būtų skatinamas ne tik gimstamumas, bet ir gyvenimas šeimoje. Šeimų stiprinimas yra ir būtinas žingsnis skatinant gimstamumą, o taip pat ir įveikiant elgesio skurdo epidemiją. Mūsų įsitikinimu, gimstamumo ir šeimos problemos Lietuvoje yra ne mažiau svarbios nei nacionalinio saugumo problemos. Net ir patvirtinus Valstybinę šeimos koncepciją valstybinis šeimos politikos ir šeimos problemų sprendimas tebelieka išsklaidytas po įvairius teisės aktus bei įvairias institucijas ir neturi aiškos įstatymais apibrėžtos strategijos. Todėl numatome specialiu Paramos šeimai pagrindų įstatymu tokiu pačiu kaip Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymas viename teisės akte apibrėžti Lietuvoje veikiančius ir siūlomus iš esmės naujus paramos šeimai pagrindus, kurie būtų įgyvendinami kitais įstatymais ar teisės aktais. Priėmę tokį įstatymą įgyvendinsime valstybės paramos šeimai politikos tikslą – sudaryti sąlygas pačiai šeimai visavertiškai atlikti savo socialinę paskirtį ir subrandinti gyvenimui dvasiškai bei fiziškai sveiką jaunąją kartą. Plėtosime visokeriopos paramos šeimai programas, įvertinančias šeimoms aktualiausias paramos prioritetus. Tose programose numatysime šeimai prieinamas sąlygas apsirūpinti pirmuoju būstu, draugiškas darbo ir verslo sąlygas, palankesnes sąlygas turėti vaikų ir užsitikrinti orų šeimos gyvenimą.

– **Viena didžiausių jaunimo problemų Lietuvoje yra girtuokliavimas, ypač rajonuose. Kaip TS-LKD planuoja skatinti jaunimo patriotizmą, susidomėjimą garbinga ir sena krašto istorija?**

– Viena iš kovos su girtuokliavimu krypčių – visuomenės švietimas ir įtraukimas į prevenciją. Alkoholio, kaip ir narkotikų bei rūkymo, žalos aiškinimą padarysime mūsų numatomo mokyklose nuo 1 iki 12 klasių įvesti privalomo atskiro dalyko – sveikos gyvensenos ugdymo pamokų, vedamų specialiai tam parengtų pedagogų, sudėtine dalimi. Remsime visuomenės organizacijų, kovojančių už blaivesnę Lietuvą programas ir renginius. Valstybės kovos su alkoholiu programoje numatysime savi-valdybių, bendruomenių, mokyklų, įstaigų ir organizacijų skatinimą už veiklą ir priemones, prisidedančias prie alkoholio vartojimo mažinimo visuomenėje. Valstybės pažangos pagrindinis variklis – jauni žmonės. Jaunųjų piliečių aktyvumas, smalsumas ir veržlumas – impulsai, galintys išjudinti pesimistinių ir konformistinių nuotaikų stipriai paveiktą nūdienos viešąją erdvę, pagyventi bendrą šalies sociopolitinę atmosferą. Jaunimo gretose glūdi neišsenkamos galimybės, o mūsų užduotis – rasti kelią į jas ir padėti atsiskleisti gerąją prasmę. Privalome nuolatos plėtoti dialogą su šalies moksleiviais ir studentais, siekdami atskleisti gerąsias intelektualines ir kūrybines jaunųjų piliečių galias. Šis procesas turėtų ilgalaikės ir visapusiškos naudos valstybei – pradedant bendruomeniškuoju įsitvirtinimu kasdieniame gyvenime ir baigiant savaiminiu kokybiškos politikos susikūrimu. Abstrakti ir neretai tik gražiai skambanti teorinė valdžios jaunimo jungtis pagaliau turi būti perkelta į praktinį lygmenį.

– **Rusija okupavo ir, matyt, užims Gruzijos teritorijos dalis. Tai primena 1939-ųjų teritorinius poslinkius, kai Vokietija okupavo Klaipėdos kraštą, o vėliau sekė ir garsusis Molotovo-Ribbentropo paktas, šiuolaikinio Putino-Schroederio naftotiekio sandėrio pirmtakas. Kaip TS-LKD siūlo ginti kraštą nuo Rusijos vykstančio plėtimosi plačiąja prasme, pradedant žvalgybų ir įvairių priedangos organizacijų veiklos nutraukimu ir baigiant pasipriešinimu karinio užpuolimo atveju?**

– Rusijos plėtra per kelis pastaruosius amžius buvo, yra ir ateityje išliks didžiausias iššūkis visiems kaimynams, taip pat ir Lietuvos valstybei. Iki Rusijos įvykdytos agresijos prieš Gruziją Lietuva, kaip ir ES bei NATO, savo saugumo politiką grindė nuostata, kad Rusijos karinės agresijos tikimybė yra maža. Po 2008 m. rugpjūčio įvykdytos agresijos prieš Gruziją ir Rusijos prezidento paskelbtos doktrinos apie specialius istorinius Rusijos interesus kai kuriuose regionuose, jos piliečių ir verslo interesų gynimą verčia iš esmės naujai įvertinti Rusijos keliamas grėsmes, tarp jų ir karines, bei imtis realių apsaugos priemonių. Rusijos atžvilgiu Lietuva turi būti realistė, gebanti atvirai **Nukelta į 9 psl.**

CALIFORNIJOS STADIONE SKAMBĖJO „LIETUVA!“, „RYTAS!“, IR NET „ANT KALNO MŪRAI!“

DONATAS JANUTA

Spalio 21 d. Californijos „Golden State Warriors“ krepšinio komanda laimėjo prieš Vilniaus „Lietuvos rytą“ rezultatu 126:106. Rungtynės vyko Oakland, California, „Golden State Warriors“ stadione.

Šiame stadione telpa 19,000 žiūrovų, ir šiose rungtynėse buvo užimta apie 60 proc. vietų, vadinasi, jas stebėjo apie 12,000 žiūrovų. Dėl to, kad šios rungtynės nebuvo NBA lygos sezono rungtynių dalis, o tik parodomasis žaidimas, surinkti 12,000 žiūrovų yra laikoma geru pasirodymu.

Stadionas yra Oakland mieste, kuriame gyvena apie 400,000 gyventojų, jis išikūręs kitoje įlankos pusėje nuo San Francisco. Miestas yra vienas iš pagrindinių San Francisco apylinkės miestų, ir stadionas taip pat yra viena iš pagrindinių apylinkės sporto arenų. Prieš metus iš Kauno atvykęs „Žalgiris“ irgi žaidė šioje arenoje prieš tą pačią „Warriors“ komandą.

Praeitų metų „Žalgirio“ rungtynės prasidėjo su abiem – Lietuvos ir JAV – himnais, ir skambant Lietuvos himnui aplink visą didžiulį stadioną plėvesavo elektroninė Lietuvos trispalvė. Šį kartą buvo giedamas tik JAV himnas. Kas iš mūsų buvo praeitų metų rungtynėse, aiškiai pastebėjo šį trūkumą.

„Golden State Warriors“ yra ta pati komanda, kurioje žaidė Šarūnas Marčiulionis ir trumpai – Jasikevičius. Šiuo metu „Warriors“ komandai priklauso du žaidėjai iš Europos: latvis Andris Biedrins ir italas Marco Belinelli. Abu dalyvavo rungtynėse su lietuviais. Latvis yra aiškiai savo komandoje mėgiamas žaidėjas, nes jam išėjus į aikštelę, jis sulaukė vieno iš garsiausių publikos sutikimų.

Lietuvių žiūrovų buvo gal keletas šimtų, vieni teigia, kad galėjo būti net 500. Stadione jie buvo išsiskirstę į keletą grupių. Vieną grupę sudarė 19 sirgalių, atsikridusių iš Chicagos. Mūsų vietinių lietuvių San Francisco apylinkėje niekuomet nėra buvę gausu, tad jeigu kur nors apie šimtą mūsų susirenka, laikoma sėkmingu renginiu. Dideles trispalves vėliavas galima buvo matyti trijose stadiono vietose. Stadione aiškiai girdėjosi šūkiai: „Rytas, rytas!“ ir „Lietuva! Lietuva!“. Kelis kartus visi prisidėjome ir dainomis, iš kurių sėkmingiausia (ir garsiausia) gal buvo „Ant kalno mūrai“.

„Ryto“ komandoje trys žaidėjai turi slaviškas pavardes. Mūsų žiūrovų grupėje buvo Ivanas, baltarusis (arba gudas, kaip senovėje jie buvo vadinami), neseniai atvykęs iš Minsko. Kai užklausėme jo, ar kuris iš tų slavų bus jo tautietis, jis su šypsena atsiliepė: „Visa komanda mūsų.“ Bet aš lyg ir nuo mažens „žinojau“, kad gudai, arba baltarusiai, tai tik nutautėję lietuviai (ar ne?), o Ivanas, atrodo, galvoja atvirkščiai. (Tie žalčiai slavai viską savinasi.) Na, nieko, kam nors iš „Lietuvos ryto“ komandos prašovus pro šalį, turėjom kam skųstis („Ei, Ivanai, kodėl tie tavo tautiečiai nemoka žaisti! Kur tu juos ištraukei – siųsk atgal pas Lukašenką!“).

Iš pradžių „Lietuvos rytas“ trumpai laikėsi beveik lygiai su „Warriors“ ir net kelis kartus buvo paėmęs viršų. Paskutinį kartą Lietuvos komanda pirmavo 25:24. Paskui „Warriors“ pakeitė kelis savo žaidėjus ir po to arčiausiai, kiek „Rytas“ priartėjo prie „Warriors“, buvo 7 taškų skirtumas.

Nors pabaigoje „Rytas“ taškų surinko nemažai – 106, tačiau dažnai lietuvių kamuolys nepataikydavo į krepšį, o „Warriors“ retai prašaudavo. Jeigu kokiam „Warriors“ žaidėjui kamuolys atsimušdavo į krepšį ir iššokdavo, dažnai kitas „Warriors“ narys šalia krepšio stovėdamas kamuolį pagriebdavo ir taip švariai įmesdavo, lyg būtų taip ir susitaręs su tuo pirmuoju. Mūsų žaidėjai, atvirkščiai, jeigu nepataikė iš pirmo karto, visam prarasdavo kamuolį.

Tarp mūsų žiūrovų sėdėjusi Laima Drukteinytė-Morkūnienė, žaidusi geriausiose Lietuvos moterų krepšinių komandose, paskutines rungtynes sužaidusi Puerto Rico praeitais metais, pastebėjo, kad dėl to, kad didžiuma „Warriors“ žaidėjų ūgiu buvo aukštesni negu mūsų, dažnai lietuviams nebuvo įmanoma mest tiesiai į krepšį virš blokuojančių amerikiečių rankų ir todėl reikėjo jiems daugiau perdavinėti kamuolį tarp savųjų tol, kol rasdavo progą į krepšį taikyti.

Antroje rungtynių dalyje „Rytas“ žaidė agresyviau, nevengė ir susidurti kūnais su priešininkais – du kartus susidūrė net keturi žaidėjai kriti ir voliojosi aikštelėje. Gerai, kad teisėjas pražiopsojo vieną akimirka, kai „Ryto“ žaidėjas taip gražiai, ir aiškiai tyčia pastūmė savo priešininką. Gaila, kad „Ryto“ agresyvumas ir energija antroje rungtynių dalyje mažai

lietuviams padėjo, nes „Warriors“, pakeitę kelis savo žaidėjus, sustiprėjo.

Rungtynės buvo sužaistos gerai, bet išskirtinai pasižymėjusių žaidėjų tą vakarą nebuvo matyti nė vienoje komandoje. Galbūt „Ryto“ krepšininkas Marijonas Petravičius pasižy-

mėjo daugiausiai prasižengęs („fouls“) – ir jo paties įvykdytų ir surinktų, bet irgi ne virš normos. Mes, lietuviai žiūrovai, buvome patenkinti. Pralaimėti 126:106, tik 20 taškų prieš NBA komandą yra geras pasirodymas, ne ką prastesnis už praeitų metų „Žalgirio“ 107:88.

Žaidimo akimirka.

Romo Ankaičio nuotr.

„Lietuvos ryto“ Matthew Nielsen sėkmingai užkerta „Warriors“ puolimą. Leonardo Surgailos nuotr.

Pertraukėlė.

Romo Ankaičio nuotr.

Lietuviai sirgaliai, stovi „Amerikos lietuvio“ sporto korespondentas Dainius Ruževičius. Leonardo Surgailos nuotr.

„Tūkstantmečio odisėjos“ jachtai – išbandymai jūroje

Lietuvos buriuotojai išplaukė į „Tūkstantmečio odisėją“, kad pristatytų pasauliui Lietuvą, švenčiančią garbingą jubiliejų. **Alfa.lt** nuotr.

Vilnius, spalio 23 d. (Alfa.lt) – Trečiadienį „Tūkstantmečio odisėjos“ jachta „Ambersail“ pasiekė Las Palmas uostą (Ispanija) ir baigė pirmąją kelionės atkarpą. Plaukiant Klaipėda–Kylis–Las Palmas maršrutu buriuotojams teko išlaikyti profesionalumo egzaminą – stiprus gūsio nutraukė jachtos vairus ir vairo plunksną jungiančią grandinę. Daugiau kaip valandą jachta plaukė nevaldoma.

Kapitono Sauliaus Pajarsko teigimu, visa įgula šauniai dirbo, su problema susitvarkyta profesionaliai ir

nustatytu kursu jachta sėkmingai pasiekė Las Palmas.

Ten įvyks susitikimas su Kanarų salų Lietuvių Bendruomene. Šventiniame jachtos sutikime dalyvaus ir Las Palmas poilsiaujantys lietuvaičiai, bus surengta buriuotojų spaudos konferencija.

„Ambersail“ atplaukimas paskatino ispanų dokumentalistus pakeisti savo darbų planus ir jau dabar pradėti kurti filmą apie Lietuvą. Filmo kūrybinė grupė žada įamžinti lietuvaičių atplaukimo ir išplaukimo akimirkas, pakalbinti Lietuvos buriuotojus.

Nutraukiama dienraščio „L.T.“ leidyba

Vilnius, spalio 23 d. (BNS) – Norvegų žiniasklaidos susivienijimas „Schibsted“ nusprendė nuo spalio 25 d. nutraukti Lietuvos dienraščio „L.T.“ leidybą.

Toks sprendimas priimtas dėl prastesnių nei tikėtasi rezultatų ir šiuo metu pasaulio rinkas užklupusios ekonominės krizės, pranešė „Schibsted“ priklausantis nemokamas Lietuvos dienraštis „15 minučių“. Anot šio dienraščio, daugiau nei dvejus su puse metų leistas „L.T.“ turėjo 200 tūkst. kasdienių skaitytojų,

tačiau to buvo per maža padengti leidybos kaštams.

„Schibsted“ Lietuvos rinkoje savo veiklą nukreips į sėkmingai veikiančias grupės įmones „15 minučių“, kuriai taip pat priklauso naujienų tinklalapis www.15min.lt, „Žurnalų leidybos grupė“, kuri leidžia žurnalus „Žmonės“, „Laima“ ir kitus, ir interneto tinklalapius valdančią bendrovę „Plius“. „15 minučių“ teigimu, „Schibsted“ taip pat ieškos naujų investicinių galimybių žiniasklaidos rinkoje Lietuvoje.

Raginama mažinti išlaidas

Vilnius, spalio 23 d. (ELTA) – Pastarojo meto įvykiai pasaulio finansų rinkose, energetikos išteklių kainų svyravimai ir politiniai sprendimai Rytų kaimynystėje dar kartą labai aiškiai parodė, jog šiuolaikiniame pasaulyje vienai valstybei neįmanoma atsiriboti nuo viso to, kas vyksta už jos ribų.

„Esame pasaulinės sistemos dalis, todėl neišvengiamai susiduriame ir su rizikomis, ypač kai verslo santykiai tampa politinių sprendimų įkaitais, o tai dažnai pastebime energetikos srityje“, – sakė prezidentas Valdas Adamkus sąjungos „American Chamber of Commerce“ konferencijoje.

Šalies vadovas pažymėjo, kad renginys yra itin svarbus Lietuvai dėl savo temos, kuria būtina diskutuoti – Lietuvos ekonomikos būklė ir jos galimybės, kurioms tiesioginį poveikį daro šiuo metu regione ir visame pasaulyje vykstantys pokyčiai.

Valstybės vadovas pasidalijo mintimis apie riziką ir galimybes, kylančias iš aktyvaus Lietuvos dalyva-

vimo Europos reikaluose ir tarptautinėje ekonomikoje, šalies pastangas mažinti riziką bei didinti galimybes verslui ir visiems žmonėms. Prezidento nuomone, šioje padėtyje svarbiausia, kad kiekvienas tinkamai atliktų savo užduotis.

„Turime dar atsargiau planuoti biudžeto išlaidas ir realistiškai vertinti biudžeto įplaukas. Manau, jog kol kas Vyriausybės parengtas biudžeto projektas ne visiškai tinkamai atspindi šiuos principus. Susidaro įspūdis, jog dar ne visi suvokia padėties rimtumą“, – konferencijoje kalbėjo Lietuvos vadovas.

V. Adamkus pakartojo jau anksčiau išsakytą savo nuostatą, kad kartu su kitų metų biudžetu turėtų būti priimti sprendimai ir dėl išlaidų augimo ribojimo bei dėl kai kurių mokesčių lengvatų naikinimo. Pasak valstybės vadovo, negalime sau leisti, kad kitais metais biudžeto deficitas kelis kartus viršytų suplanuotąjį, nes tokiu atveju tektų brangiai skolintis ir už tai sumokėtų visi šalies mokesčių mokėtojai.

Aptarta Europos kaimynystės politika

Vilnius, spalio 23 d. (BNS) – Vilniuje ketvirtadienį 15 Europos Sąjungos (ES) šalių ir Europos Komisijos kaimynystės politikos specialistai diskutavo, kaip pagerinti ES santykius su kaimynais Europos Rytuose ir aptarė galimybes plėtoti Rytų partnerystę.

Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos surengtame susitikime svečiai diskutavo, kaip paspartinti Rytų kaimynių plėtrą, kokios pagrindinės kliūtys, stabdančios šį procesą, ir koks Rytų partnerystės būdas būtų tinkamiausias. Nebuvo pamirštos grėsmės ES energetikos sričiai, buvo svarstoma, kaip padidinti Rytų kaimynių energetinį saugumą.

Renginio svečiai pabrėžė poreikį su kiekviena iš Europos kaimyninių valstybių kalbėti atskirai, diskutavo

apie europinių siekių suteikimo Ukrainai ateityje galimybes, aptarė vizų supaprastinimo, ES ir Moldovos santykių gilinimo klausimus.

Susitikimo metu Baltarusija buvo išskirta kaip ypatingas Europos kaimynystės atvejis. Šiuo metu Baltarusija nedalyvauja Europos kaimynystės politikoje, tad naujoji Rytų partnerystės programa padėtų stiprinti Baltarusijos bendradarbiavimą su ES.

Renginio dalyviai taip pat aptarė konfliktų sprendimo būdus. Susitikime diskutuota, kaip ES galėtų prisidėti prie Gruzijos konflikto sprendimo, kaip būtų galima užtikrinti sklandų ES stebėjimo misijos darbą Gruzijoje ir ko vertėtų imtis Padniestrės konfliktui spręsti.

Paskola universitetams neišsprendžia problemos

Vilnius, spalio 23 d. (BNS) – Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) rektorius Zigmas Lydeka teigia, kad nutarusi universitetams paskolinti 16,7 mln. litų Vyriausybė iš esmės neišsprendžia dėl iš anksto nerenkamų studijų įmokų universitetuose atsirandančio deficito problemos, o tik atideda sprendimą pavasariui.

„Biudžetas mūsų buvo sudarytas pernai metų pabaigoje, ir neteisingas pasakymas, kad mes turime specialių lėšų – mes jas turėtume, jei-

gu būtų buvę įmokos arba tas įmokas būtų padengusi vyriausybė“, – aiškino rektorius.

Vyriausybė trečiadienį nutarė paskolinti aukštųjų mokyklų „specialiosioms programoms“ 16,7 mln. litų. Šie pinigai, anot ministrų kabineto, bus skiriami „iš laikinai laisvų valstybės piniginių išteklių“. Lėšas grąžinti aukštosios mokyklos privalės iš gautų pajamų už studijas per beveik pusės metų laikotarpį – ne vėliau kaip iki 2009 m. kovo pabaigos.

Santariškių klinikoms toliau vadovaus A. Laucevičius

Vilnius, spalio 23 d. (BNS) – Vienai didžiausių Lietuvos gydymo įstaigų – Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikoms – antrą kadenciją vadovaus širdies chirurgas Aleksandras Laucevičius.

Aleksandras Laucevičius.

Delfi.lt nuotr.

Jis laimėjo Sveikatos apsaugos ministerijos (SAM) ir Vilniaus universiteto (VU) rengtą konkursą San-

tariškių klinikų generalinio direktoriaus pareigoms eiti.

Vienintelis A. Laucevičiaus varžovas – Vilniaus universiteto onkologijos instituto Chirurgijos klinikos vadovas Narimantas Samalavičius – surinko mažiau balų.

Pasak sveikatos apsaugos ministro, komisijai išpūdį padarė šio pretendento sumanymai.

A. Laucevičius tvirtino būsimai kadencijai jau yra numatęs daug darbų. Anot jo, numatyta pastatyti Akušerijos chirurgijos korpusą, įsteigti Nefrourologijos kliniką, įkurti šiuolaikinį priėmimo skyrių su lovomis.

Santariškių klinikos – viena didžiausių Lietuvos ligoninių, teikiančių aukščiausio lygio specializuotas asmens sveikatos priežiūros paslaugas ir vykdančių nuolatinį pedagoginį bei mokslinį tiriamąjį darbą. Santariškių klinikose dirba 704 gydytojai, 1,082 slaugytojos ir kiti aukštos kvalifikacijos specialistai.

Ieškoma Valdovų rūmų direktoriaus

Vilnius, spalio 23 d. (BNS) – Kultūros ministerija paskelbė konkursą eiti Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Valdovų rūmų direktoriaus pareigas. Kandidatų paraiškų Kultūros ministerija lauks 2 savaites.

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Valdovų rūmai kaip Lietuvos dailės muziejaus padalinys įkurtas 2007 m. pradžioje pertvarkius prieš tai muziejuje veikusį Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Valdovų rūmų interjerų ir ekspozicijų skyrių.

Per 200 mln. litų kainavę Valdovų rūmai turi būti baigti 2009 m. Jų atidarymas turėtų tapti vienu pagrindinių Lietuvos vardo tūkstantmečio minėjimo renginių.

Prieš 200 m. nugriauti Vilniaus žemutinės pilies Valdovų rūmai yra atkuriami virš 1987–2001 m. atkastų rūmų liekanų. Tai Vilniaus pilių sudėtinė dalis – kunigaikščių rūmai, stovėję tarp Katedros ir Pilies kalno.

Šiuo metu filialui vadovauja muziejininkas Vydas Dolinskas.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

JAV į Rusiją slapta pergabeno uraną

Vilnius, spalio 22 d. (Alfa.lt) – JAV ir Rusijos slapta operacija: iš Vengrijos į Rusiją per ją buvo pergabenta 154 kg branduoliniams ginklams tinkamo urano. Tokio kiekio pakaktų 6 branduoliniams ginklams sukurti, teigia CNN. Uranas gabentas į Čeliabinsk sritį, „Majak“ gamyklą.

JAV Nacionalinės branduolinio saugumo administracijos (NBSA) pareigūnas Kenneth Baker interviu „Associated Press“ pranešė, kad branduolinis krovinys buvo išvežtas iš tiriamojo reaktoriaus Budapešte 2008 m. rugsėjo pabaigoje. Pervežimo metu buvo pasirūpinta ypatingo saugumo priemonėmis. Pasak K. Baker, spalio 22 d. Rusijos pusė pranešė, kad uranas sėkmingai pergabentas į sutartą vietą. Budapešte radioaktyvios medžiagos buvo nepakankamai apsaugotos. Uranas galėjo tapti tarptautinių teroristų, ieškančių būdų sukurti branduolinę bombą, taikiniu, paaikšino K. Baker.

Pagal programą, pradėtą 1950 m., tai didžiausia iki šiol vykdyta branduoliniams ginklams tinkamo urano pergabenimo operacija tarp buvusios Sovietų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų. Abi šalys kartu siekė sugrąžinti panaudotą kurą iš visų pasaulio reaktorių, nes daugumoje įrenginių, tarp jų – ir Budapešte, trūksta saugumo, o tai padidina vagystės terorizmo tikslais tikimybę.

„Tiek medžiagos užtektų šešiams branduoliniams ginklams pagaminti“, – sakė K. Baker. Pasak jo, medžiaga gabenta aplinkkelio, nes „negalėjome jos pervežti per Ukrainą“, nors tai būtų buvęs kur kas tiesesnis kelias į Rusiją.

Iš Budapešto medžiaga išgabenta, nors ten, kaip sakė K. Baker, „ji turėjo tvorą ir sargą“ ir su JAV pa-

galba įvykdyta tam tikrų saugumo sistemos patobulinimų. Vienok, pridūrė pareigūnas, „kai kas nenorėjo, kad ji ten pasilikėtų“.

13 radiaciją sulaikančių statinių nugaubenta į gamyklą „Majak“ Rusijoje.

Alfa.lt nuotr.

Šioje JAV-Rusijos programoje NBSA, priklausanti Energijos departamentui, įvykdė 15 urano pergabenimo operacijų iš daugiau nei 12 šalių reaktorių nuo 2005 m. Agentūra taip pat buvo trijų ankstesnių rusiško branduoliniams ginklams tinkamo urano gabenimų iš Čekijos, Latvijos, Bulgarijos dalyvė.

Vengrų reaktorius šiuo metu pertvarkomas taip, kad būtų galima atsisakyti branduoliniams ginklams gaminti naudojamo urano. Tokiu būdu jis nebus panaudotas kaip teroristų taikiny, ar dar blogiau – įrankis.

Sacharov premija paskirta Kinijos disidentui

Strasbūras, spalio 23 d. (AFP/BNS) – Garbinga Europos Parlamento (EP) Sacharov premija ketvirtadienį buvo paskirta Kinijos disidentui Hu Jia.

Kinijos disidentas Hu Jia.
SCANPIX nuotr.

„Sacharov premijos skyrimas Hu Jia atspindi pačią šios premijos esmę remti laisvąją mintį ir pagerbti žmogaus teisių gynėjus, kovojančius su represijomis“, – pranešė žaliųjų vadovai. „Prieš olimpinės žaidynės Kinijos prisiimti išpareigojimai gerinti žmogaus teisių padėtį nebuvo ištesėti“, – sakoma jų pareiškimė.

Hu Jia Kinijoje kovoja už pilietines teises ir aplinkosaugą, be to, vykdo kampaniją dėl AIDS. Pernai jis buvo suimtas, kai telefonu EP žmogaus teisių pakomitečiui liudijo apie žmogaus teisių padėtį Kinijoje. Už ardomąją veiklą jam buvo paskirta 3,5 metų kalėjimo bausmė.

Prieš premijos laureato paskelbimą įtakingi europarlamentarai kaltino Kinijos vyriausybės pareigūnus darius spaudimą Europos Parlamento nariams, kad jie neskirtų premijos Hu Jia.

Sovietų disidentu Andrej Sacharov vardu pavadinta premija paskirta jau 20-ą kartą. Ankstesni laureatai bus pakviesti dalyvauti premijos įteikimo išskilmėse gruodžio mėnesį.

EUROPA

PRAHA

Čekijos centro dešinėsios pakraipos ministrų kabinetas, kuriam vadovauja Mirek Topolánek, trečiądienį laimėjo balsavimą dėl nepasitikėjimo, kuris buvo surengtas likus mažiau nei 3 mėnesiams iki kitų metų sausio, kai Praha perims pirmininkavimą Europos Sąjungai (ES). Opozicija parlamento žemuosiuose rūmuose nesugebėjo surinkti kabineto atstatydinimui reikalingo balsų skaičiaus, nes balsavime nedalyvavo kai kurie vyriausybės palaikantys parlamentarai.

AZIJA

PCHENJANAS

Jungtinių Tautų maisto agentūra perspėja, kad milijonams Šiaurės Korėjos gyventojų gresia badas. Kaip rašo „Washington Times“, Pietų Korėja dar nenusprendė, ar suteikti pagalbą totalitarinio režimo valdomai kaimynei. Skelbiama, kad spalio mėn. be maisto gali likti maždaug 2,7 mln. Šiaurės Korėjos gyventojų. Ši šalis yra itin priklausoma nuo tarptautinės pagalbos, kad išmaitintų 23 mln. savo gyventojų. Šiaurės Korėja pastaruoju metu itin kentėjo nuo gamtinių nelaimių.

MIRANŠACHAS

Nepilotuojamajam žvalgybiniam lėktuvui, kuris tikriausiai priklausė JAV pajėgoms, ketvirtadienio rytą paleidus raketą Pakistano genčių regione, žuvo 6 žmonės, pranešė Pakistano saugumo pareigūnai. Įvykis Šiaurės Vaziristane, kuriame slapstosi „al-Qaeda“ kovotojai, tapo dar vienu iš daugelio išpuolių Pakistano teritorijoje, dėl kurių pastaruoju metu didėjo įtampa tarp Islamabado ir Washington.

ARTIMIEJI RYTAI

HILA

Irako pajėgos ketvirtadienį perė-

mė kontrolę centrinėje Babilo provincijoje, kurioje gyvena daugiausiai musulmonai šiitai, pranešė naujienų agentūros AFP korespondentas. Babilas tapo 12-ąja iš 18 Irako provincijų, kurių kontrolę Bagdadui perdavė JAV vadovaujamos pajėgos.

JAV

DENVER

JAV vakaruose esančioje Colorado valstijoje trečiądienį ore susidūrė 2 nedideli lėktuvai, tačiau jų pilotai sugebėjo nutūpti be menkiausio sužeidimo, pranešė aviacijos tarnybos pareigūnas. Federalinės aviacijos administracijos atstovas sakė, kad abu lėktuvai sugebėjo saugiai nusileisti ir pranešimų apie nukentėjusius negauta. Federalinės aviacijos administracijos atstovas Allen Kenitzer šį įvykį pavadino „vienu iš stebuklų“.

WASHINGTON, DC

Įtariamųjų terorizmu, kuriems neleidžiama skristi keleiviniais lėktuvais į JAV, sąrašą, yra maždaug 2,5 tūkst. žmonių, o ne keliasdešimt tūkstančių, pareiškė JAV teritorinio saugumo sekretoriaus Michael Chertoff. Pasak jo, tik 10 proc. įtrauktųjų į šį sąrašą yra JAV piliečiai. Šiems žmonėms draudžiama skristi lėktuvais, nes, JAV specialiųjų tarnybų duomenimis, jie kelia grėsmę keleivių saugumui.

Pirmasis išsivysčiusių ir besivystančių šalių vadovų susitikimas, skirtas pasaulinės kreditų krizės problemoms ir finansų sistemos pertvarkymui, vyks lapkričio 15 d. Washington, DC, pranešė trečiądienį JAV prezidento administracija. JAV prezidentas George W. Bush pakvies dalyvauti susitikime, kuris vyks praėjus 11 dienų po JAV prezidento rinkimų, dvidešimties įtakingiausių išsivysčiusių ir besivystančių šalių vadovus.

Tarptautinio valiutos fondo (TVF) misija per kelias artimiausias dienas pradės svarstyti su Baltarusijos valdžia klausimą dėl paskolos suteikimo, sakoma fondo vadovo Dominique Strauss-Kahn pareiškimė. Baltarusijos vyriausybė prašo šaliai suteikti 2 mlrd. JAV dolerių paskolą.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

Air Freight

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Trucking

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

MARIJOS, MŪSŲ MOTINOS, DARBAS DAR TEBEVYKSTA

Sidriai lankėsi Lietuvos Šiluvoje

DR. LINAS SIDRYS

Kas būtų spėjęs, kad Švč. Mergelė Marija pirmą kartą pasirodys Amerikos indėnui prieš 477 metų Guadalupe rajone, netoli Meksikos miesto? Aš su trimis vaikais: Vincu, Gintu ir Žiba, aplankiau šią didelę šventovę prieš dvejus metus. Buvo labai įdomu sužinoti apie Marijos prašymą, kad šventovė būtų pastatyta būtent toje vietoje. Indėnas Juan Diego turėjo įtikinti vietinį vyskupą, kad tai tikrai buvo Marija. Jis žiemos metu vyskupui nunešė rožių ir Marija stebuklingai paliko savo atvaizdą ant indėno apsiausto. Mane nustebino ir tai, kad po šio apsireiškimo aštuoni milijonai indėnų atsivertė į katalikybę, nepaisant okupantų ispanų žiaurumų.

Maždaug tuo pačiu metu penki milijonai europiečių paliko katalikų tikėjimą ir perėjo į reformatorių tikėjimą. Tarp šių penkių milijonų buvo ir labai didelis procentas žmonių Lietuvoje. Mat reformatorių banga užpylė visą Baltijos pakrantę, ir visos tautos, gyvenusios prie Baltijos jūros, perėjo į protestantų tikėjimą.

77 metais vėliau Marija pirmą kartą pasirodė Europoje. Tai įvyko

Rima Sidrienė prie Švč. Mergelės Marijos koplytėlės.

L. Sidrio nuotr.

PARDUODA

Plainfield rajone nuomojamas arba parduodamas „duplex“ (\$1,200 arba \$164,900). Du mieg. 11/2 vonios, 1 automobilio garažas. Rami vieta, geras susisiekimas, I-55, I-80, arti parduotuvės.
Tel. 815-919-7188.

IŠNUOMOJA

IŠNUOMOJAMAS
3 KAMBARIŲ BUTAS
MARQUETTE PARK
APYLINKĖJE
Tel. 773-434-8274

Išnuomojamas gražus 4 kamb. butas su baldais. Kedzie ir 66 pl. Naujesniame name.
Tel. 708-656-6599

Šiluvoje 1608 m. Ji pasirodė piemenėliams, kurie pasikvietė du suaugusius: reformatorių katekistą ir bažnyčios seniūną. Saliamonas paklausė Marijos, kodėl ši verkia. Jauna moteris su kūdikiu paaiškino, kad anksčiau jos sūnus čia buvo garbinamas, o dabar žmonės čia pjauna ir sėja. Saliamonas nebuvo toks gudrus, kaip Senojo Testamento Saliamonas. Jis atsiribojo nuo šios vizijos ir teigė, kad tai yra velnio darbas.

Tačiau Lietuvos žmonės šį įvykį priėmė kitaip. Jiems buvo aišku, kad nors velnias gali cituoti Šv. Raštą, jis negali vaidinti, kad jis – Dievo giminė. Dievas tikrai to neleis. Velnias nebūtų verkęs dėl prarastos bažnyčios. Kipšas nebūtų meiliai laikęs kūdikėlio. Senas, aklas ūkininkas, kurio vardas nepaminėtas dokumentuose, pirmasis teigė, kad tai buvo Marija, nes jis pats atsimena, kaip prieš 80 metų didikai nugriovė šios vietovės šventovę. Šis senukas, Marijos apsireiškimo vietoje atgavo regėjimą ir surado sugriautos bažnyčios pakastą kraitį. Tik geras Dievas stebuklingai sugrąžina regėjimą, o velnias – apakina. Žmonėms buvo savaime aišku, kad ta moteris tikrai buvo Švč. Mergelė Marija su Jėzumi ir pradėjo Šiluvą lankyti.

Reformatoriai teigė, kad nereikia skirti dėmesio Marijai, o štai ji pati juos aplanko, rodo jiems savo jausmus, su jais kalbasi apie savo sūnų. Reformatoriai neigė, kad Marija gali būti tarpininkė tarp žmonių ir Dievo, o ji čia, Šiluvoje, asmeniškai tai vykdo ir net žmonėms parodė savo kūdikį Jėzų. Protestantai mokė, kad nėra sakramentų, kad nereikia šventovių, galima garbinti Dievą bet kur, bet kokioje salėje. O štai verkianti moteris teigia, kad čia pašventinta žemė, kad katalikų bažnyčia savyje saugo Jėzaus kūną, panašiai kaip ji pati saugoja kūdikį Jėzų. Calvinistai sakė, kad katalikai nesiđomi eiliniu žmogeliu, nenori, kad jis skaitytų Šv. Raštą, o Marija ima ir pasirodo ne kunigui, vienuoliui ar didikui, bet Amerikos indėnui ir Lietuvos piemenėliams.

Mano žmoną Rimą ir mane į Šiluvą nuvežė kunigas Farelis Peteral, amerikietis, Opus Dei kunigas, užaugęs Wyoming valstijoje ir jau keturiolika metų besidarbuojantis su Lietuvos katalikais, jaunimu ir šeimomis. Būdamas Šiluvoje prieš didžiąją šventę, turėjau progos eiti išpažinties ir susikaupti prie akmens. Tuomet vyko vietinio kūdikio krikštynos.

Man atėjo į galvą mintis, kad Jėzaus darbas tam tikra prasme šioje žemėje jau pasibaigė su žengimu į dangų, o Marijos, mūsų Motinos, darbas dar tebevyksta. Jėzus sugrįš tik pasaulio pabaigoje pasaulio teisti.

Šie duomenys pabrėžia Šiluvos apreiškimo svarbą žmonijos išganymo istorijoje. Įvyko dar vienas stebuklas – lietuviai sugrįžo į katalikybę, vieninteliai katalikai prie Baltijos jūros krantų.

Tačiau Šiluvoje Marija pasirodė su kūdikiu Jėzumi. Ar tai nebuvo pirmas ir vienintelis kūdikio Jėzaus viešas pasirodymas po prisikėlusio Kristaus žengimo į dangų? Marijos ašaros nebuvo žmonių matytos nuo kryžiaus kelio ir Golgotos, 1500 metų ir anksčiau. Šiluvoje Marija atskleidė

savo motinišką širdį ir jos tarpininkystės nesibaigiantį darbą.

Šie duomenys pabrėžia Šiluvos apreiškimo svarbą žmonijos išganymo istorijoje. Įvyko dar vienas stebuklas – lietuviai sugrįžo į katalikybę, vieninteliai katalikai prie Baltijos jūros krantų.

MARGUTIS II LIETUVIŲ RADIO LAIDOS

Per WCEV radijo stotį 1450 AM banga
kiekvieną vakarą nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.
klauskite seniausios Amerikoje
lietuviškos radijo laidos

Tel. 773-476-2242

**AMERIKOS LIETUVIŲ RADIO LAIDAS GALITE GIRDĖTI
INTERNETU www.wcev1450.com**

Namams Paskolos, Apdraudos Sąskaitos

MUTUAL FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
(773) 847-7747

Stephen M. Oksas, *President*

Patarnaujam Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 100 Metų.

KELIONĖS Į LIETUVĄ
ISPŪDŽIAI

Kęstutis Ječius

Nr. 4

Ir čia daug statoma turistams ir vasarotojams. Iš ten vykome į Darbėnus aplankyti dar vieną, vyresnę mano pusseserę. Ji gyvena prie ežero, turi daržą ir sodą. Jai padeda jos anūkas su žmona, kurie augina pro-anūkėlį. Sočiai pavaišinti aplankėme du pusbrolio sodus Palangos/Darbėnų apylinkėje. Vienas iš jų turi gyvenamą namą, kuriam reikalingas didelis remontas. Čia gyvena ištekęsusi pusbrolio anūkė.

Trečiadienį aplankėme Palangą, pasivaikščiojome tiltu, pabraidėme Baltijos jūroje. Vanduo daug švaresnis negu prieš 12 metų, jūra beveik mėlyna. Keli žmonės maudėsi. Mums buvo per šalta nusiimti megztinius. Pasivaikščiojame Basanavičiaus gatve. Gražiai suremontuota. Iš Palangos vykome į Kretingą aplankyti dar vieną pusseserę. Po vaišių vykome į Klaipėdą, kur aplankėme jūros muziejų. Pasigrožėjome delfinų akrobatika. Stebėjomės kranų pakrantėmis, kurios labai ilgos, su nesuskaičiuojamais kranais. Čia atplaukia ir turistiniai laivai su 2,000 keleivių, kurie gauna progą apžiūrėti Klaipėdą ir jos apylinkes. Grįžome į Kretingą, kur po arbatos „plius“ buvome apdovanoti daugybe gintaro ir rankdarbiais. Pusseserė ir jos vyras savo meniškus kūrinius vasarą parduoda daugelyje Lietuvos vietų ir net Lenkijoje. Tai jų pragyvenimo šaltinis, nes pensijų neužtenka.

Ketvirtadienį turėjome aplankyti Ruklą – žvejų miestelį ir dar viena vietą. Penktadienį buvo suplanuota kelionė laivu į Juodkrantę ir Nidą. Deja, šių kelionių teko atsisakyti, nes buvau tiek nuvargęs, kad, maniau, atsigulsiu į ligoninę patikrinti širdį. Atsigavau per pusantros dienos.

Šeštadienį pasileidome atgal į Vilnių. Pakelėje, greitkelio ir kelio į Raseinius sankryžoje, papietavome „Karpynėje“. Tai dar viena turistinė sodyba. Čia du asmenys gali pernaktuoti už 85 dol. nakčiai. Yra pirtis ir visi kiti patogumai vasarotojams. Ežere gali gaudyti karpius, tačiau už tai reikia mokėti. Vėlokai pasiekėme savo pirmus namus prie Vilniaus. Ir vėl valgėme ir gerėme.

Karpynė.

Sekmadienio popietę praleidome pas žmonos brolvaikius ir šeimą. Jų nebuvome matę nuo 1992 metų. Smagiai ir įdomiai pabendraavome. Susipažinome su jų darbo padėtimi. Abu vyrai yra statybininkai, tačiau

šiuo metu be darbo. Abu užsiregistravę darbo biržoje. Ir čia skaniai teko persivalgyti. Išvykome apdovanoti įdomiais dalykais.

Pirmadienį praleidome Vilniaus centre su dviem skautėmis akademikėmis, kurias teko pažinti 1992, 1993 ir 1996 metais. Per tą laiką su jomis palaikėme skautišką ryšį. Jos mums aprodė joms mieliausias Vilniaus vietas. Ir vėl teko gerai pasivaikščioti, pasiūliau papietauti joms maloniausioje vietoje, „Belmonte“ – tai didžiulė kurortinė vieta ant Vilnios kranto. Ko ten nėra? Sunku išvardyti. Maistas puikiai pristatytas, skanus ir gausus. Kainos kur kas aukštesnės, bet pagal JAV kainas – ne pasakiškos. Ir čia patarnautojos nemo-ka duoti gražos. Paprastai graža, bent JAV, gražinama įvairiais bankotais ar smulkiais. Tokiu būdu klientas po ranka turi arbatpinigių. Po visą kraštą pakeliavus neatrodo, kad arbatpinigiai Lietuvoje yra laukiami.

Viešnagės metu dar teko pietauti „Juozo bravare“ ir dar keliuose restoranuose. Visi jie prie didesnių kelių ir yra naujai įrengtos poilsiautojams ar vasarotojams sodybos.

Antradienį apie 7 val. r. skridome atgal į Čikagą. Susidarė 32 valandų para be ilgesnio miego. Tuo pat skrydžiu pasinaudojo ir D. Cidzikaitė. Teko pagelbėti vienam tautiečiui, kuris, praleidęs 6 metus Anglijoje, vyko pas sūnų į Čikagą.

Apibendrinus šią mūsų kelionę, jei nebijai vairuoti automobilį Lietuvoje ar Europoje, tai yra pats patogiausias susisiekimas. Tuomet nereikia būti giminių ar pažįstamų globoje. Jie ir patys turi savo gyvenimus. Nors nėra taip lengva iš anksto susirasti nakvynę kaip JAV, tačiau jos yra. Tai – kaimo sodybos, miesteliuose viešbutėliai. Kiek man pasakoję, yra Lietuvos turizmo biuras ar kitos organizacijos, kurios turi viešbučių sąrašus. Ne taip baisu, kaip prieš 12 metų.

Jei neturi savo iš anksto numatyto plano, tai lengva priprasti prie globėjų siūlomo grafiko. Kiekvienas iš jų nori parodyti ir aprodyti savo mėgstamiausias vietas. Kiekviena vieta kiekvienam turi kitokią reikšmę.

Bendraujant pastebėjome, kad visi vengia bet kokių chemikalų maiste. Ieško produktų, kurie užauginami be trąšų su chemikalais ar pašaro. Tiki senais, tikrai gerais vais-tažolių receptais. Jei įmanoma išsigydyti nenaudojant vaistų ir vartojant naminius preparatus, tai taip ir daroma. JAV didelę įtaką tokiems gydymo metodams turi medicinos profesija ir vaistų įmonės. Lietuvoje ir Europoje tą atsakomybę neša gydytojai.

Keliaudami pastebėjome, kad daug derlingų žemių nėra kultivuojama šienui, grūdams, daržovėms. Daug apleistų vaismedžių sodų. Priešasčių, be abejo, yra daug. Vienas iš klausimų yra: ar ūkio produktams nėra rinkos Lietuvoje? Kitas – ar per mažai ūkininkų? Dar vienas – ar įmanoma iš mažo ūkelio pragyventi?

Pabaiga.

Dantų gydytojai

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliskai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak. Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

SKELBIMŲ SKYRIAUS
TEL. 773-585-9500

LATVIAI APSKAIČIAVO SOVIETINĖS OKUPACIJOS ŽALĄ: KAS DAR?

Atkelta iš 3 psl. pasirodė pašaipų, kad už sovietinio komunizmo ir Rusijos imperializmo padarytą žalą kompensacijų gali išsigeisti Lenkija, Japonija, Vengrija, Suomija, Turkija, Čekija ir t. t. Įdomu, retoriškai klausia kažkoks Piotr Bologov interneto svetainėje „Regnum.ru“, ar ir Prancūzija pareikalaus atlyginti nuostolius, kurie imperatoriui Napoleonui buvo padaryti 1812 metais...

Lietuva čia yra bene toliausiai pažengusi. Bet pabaigoje priminsiu Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Tarptautinės teisės ir Europos Sąjungos teisės katedros vedėjo dr. Dainiaus Žalimo dar 2006 m. „Geopolitikoje“ išspausdintą straipsnį, kuriame žalos atlyginimo praktiką mokslininkas nagrinėja teisės požiūriu.

Autorius rašo, kad Lietuvos valdžios institucijos yra susaistytos 1992 m. birželio 14 d. Tautos referendumo sprendimo, su tuo susijusių Valstybės

Konstitucijos nuostatų (ypač konstitucinių Tautos suvereniteto ir teisinės valstybės principų) ir įstatymų normų (įstatymo „Dėl SSRS okupacijos žalos atlyginimo“ nustatytų pareigų). Todėl bent jau kol referendumu neatšauktas 1992 m. birželio 14 d. Tautos referendumo sprendimas, Lietuvos Respublikos valdžios institucijos negali nepriminti Rusijai sovietų okupacijos fakto ir negali nereikalauti okupacijos žalos atlyginimo. Žinoma, jos turi tam tikrą diskreciją spręsti, kada ir kaip siekti žalos atlyginimo. Taigi norėtųsi tikėtis, kad norima skirti daugiau dėmesio leistinos diskrecijos ribų neperžengiančioms priemonėms svarstyti, nes raginimai nepriminti Rusijai okupacijos ir nereikalauti žalos atlyginimo neturėtų implikuoti raginimų Lietuvos Respublikos valdžios institucijoms nepaisyti Tautos referendumo sprendimo, Konstitucijos ir įstatymų.

Geopolitika.lt

Pokalbis su TS–LKD partijos nare, Seimo nare Irena Degutiene

Atkelta iš 4 psl. įvardinti esamas ar galimas tokios kaimynystės keliamas energetines, ekonomines, informacines, politines grėsmes nacionaliam saugumui, privalo turėti strategiją, kaip šias grėsmes įveikti. Siekdama užtikrinti savo saugumą Lietuva privalo šią strategiją įgyvendinti pačiose įvairiausiose valstybės gyvenimo srityse. Be to, turi būti įvertinta ir imtasi prevencinių veiksmų prieš tokią Rusijos naudojamą priemonę, kaip Rusijos pasų dalijimas užsienio valstybių piliečiams. Taip pat turime siekti, kad tokia strategija būtų įgyvendinama naudojant ir Lietuvos narystę ES ir NATO organizacijose. Turime įtikinti partnerius Europoje, kad nuolaidžiavimas Rusijos režimo agresyvumui neša vien ilgalaikę žalą tiek Vakarams, tiek pačiai Rusijai. Savo politikoje Rusijos atžvilgiu mes skiriame Rusijos žmones ir Kremliaus valdžią. Mūsų politikoje nėra priešiško

Rusijai. Lietuvos, kaip Rusijos kaimynės, santykiai su ja priklauso ne tiek nuo Lietuvos, kiek nuo Rusijos valdžios požiūrio į santykius su kaimynais. Santykiuose su rytų kaimynėmis Lietuva sieks atviro dialogo, sieks palaikyti normalius saugios kaimynystės tarpusavio santykius, kurie būtų grindžiami tiesa ir teisingumu, pagarba visuotinai pripažintoms demokratinėms vertybėms bei tarptautiniams įsipareigojimams ir tokiu būdu didintų tarpusavio pasitikėjimą. Tokie santykiai atitiktų ir pačios Rusijos žmonių interesus. Sieksime užmegzti ryšius su Rusijos žmogaus teisių gynėjais ir politinėmis demokratinėmis jėgomis, kad būtų sukurtas pagrindas sėkmingam mūsų ateities bendradarbiavimui.

– Ačiū už pokalbį.

Kalbino
dr. Darius Furmonavičius

Apsilankykite internetinėje „Draugo“ svetainėje
www.draugas.org

Algimanto Kezio gimtadienio šventė Čiurlionio galerijoje

LAIMA APANAVIČIENĖ

Pilnutėlė žmonių Čiurlionio galerija Jaunimo centre nestebino – meno mylėtojai, Algimanto Kezio talento gerbėjai visada gausiai renkasi į šio menininko parodas. Šį kartą jo darbų retrospektyvinė paroda neeilinė – ji skirta žinomo fotomenininko 80-mečiui paminėti.

Prof. Stasys Goštautas

Prisiminimais dalinosi A. Kezio brolis Romas Kezys.

Savo gyvenimo rudenį A. Kezys pasitiko tikrai gausiu derliumi – didžiulė jo darbų paroda atidaryta Radvilų rūmuose Vilniuje (visus šios parodos darbus A. Kezys padovanojo Lietuvos dailės muziejui); menininko dovanotos unikalios išeivių rašytojų portretų kolekcijos paroda Maironio lietuvių literatūros muziejuje (MLLM) Kaune. Beje, šalia pastarosios parodos eksponuojamos ir archyvinės

nuotraukos, kuriose užfiksuotas A. Kezio gyvenimo ir kūrybos kelias. Galiausiai – retrospektyvinė paroda Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre. Tačiau tai dar ne visi A. Kezio darbai. Fotomenininkas kuria ne tik nuotraukas, jis menotyrininkas, rašytojas, teologas, filosofas, filmo kūrėjas, galerijos savininkas. Savo gimtadienį pasitiko išleidęs net 7 (viso bus 10) naujas „Scrapbook“ knygas (Iš viso A. Kezys yra išleidęs per 90 knygų). Pastarosios knygos – tai tikras lobis tiems, kurie kada nors nagrinės A. Kezio ir jo aplinkos gyvenimą.

Menininko kelias driekėsi iš Vištyčio per Vilnių, Vokietiją, Ameriką ir vėl atvedė į Lietuvą. Algimantas Kezys gimė 1928 metais spalio 28 dieną Vištytyje, Vilkaviškio r. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. 1950 m. atvykęs į Jungtines Amerikos Valstijas, įstojo į Jėzuitų ordiną ir 1961 m. buvo įšventintas kunigu. 1966 m. Loyola University Chicago įgijo filosofijos magistro laipsnį.

1966 m. įsteigė Lietuvių fotoarchyvą, Amerikos lietuvių bibliotekos leidyklą, 1980 m. – galeriją. Amerikos lietuvių televizijos bei spaudos talkininkas. Kartu su menininkų grupe sukūrė 12 filmų apie išeivius rašytojus, visuomenės ir kultūros veikėjus: M. Krupavičių, J. Aistį, J. Augustaitytę-Vaičiūniene, M. Katiliškį ir kitus. Šie filmai taip pat turi neįkainojamą istorinę vertę kultūriniam palikimui.

1963 m. A. Kezys debiutavo kaip fotomenininkas, surengdamas pirmą parodą Lietuvių Jaunimo centre, Čikagoje. 1965 m. jo fotografijos buvo eksponuojamos The Art Institute of Chicago. Vėliau parodos vyko įvairiuose Amerikos, Kanados, Vokietijos, Švedijos, Prancūzijos, Japonijos, Lietuvos, Latvijos miestuose. Vertindamas fotomenininką B. Chomskis rašė: „A. Kezys yra stambus, įdomus ir patikimas asmuo moderniosios fotografijos mene. Jo darbai išsiskiria iš kitų fotografijos rūšių ir priartėja prie tapybinio pasaulio. <...> Jo gamtos peizažai, pastatai, daiktai, žmonės mąsto, kalba, filosofuoja. Kartais matome simbolistinę paslėptą prasmę, kartais mistinio pasaulio atspindį, kartais jo paties dvasios pėdsakus.“

Turėjo apie ką pasikalbėti Algimantas Kezys ir ilgametis Čiurlionio galerijos direktorius Petras Aleksa.

A. Kezys dėkoja jį pasveikinti atėjusiems kaimo kapelos „Sodžius“ muzikantams. Šalia jubilato (d.) kapelos vadovas Rimantas Pumputis.

Už fotografijos meną A. Kezys apdovanotas JAV LB Kultūros tarybos premija bei Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino ordinu.

Manau, skaitytojas suprato, kad neatsitiktinai fotomenininko 80-mečio paminėjimas vyko būtent Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre. Niekada nebuvęs šios galerijos direktoriumi, jis daug joje dirbo – ruošė savo ir kitų menininkų parodas, literatūrinius vakarus, susitikimus. Tad ir jubiliejinę parodą buvo nutarta surengti būtent čia.

Trenkia kaimo kapelos „Sodžius“ (vadovas Rimantas Pumputis) muzika, prasidėjo vakaro programa.

Menotyrininkas, literatūrologas prof. Stasys Goštautas į gimtadienio šventę atvyko net iš Boston. Atvyko ne tuščiomis – jo paskaita apie Algimanto Kezio knygas ir kūrybą patiko susirinkusiems. Sumaniai į savo pasakojimą pranešėjas įtraukė ir kitus pasisakančius – ilgametį Čiurlionio galerijos direktorių ir daugelio A. Kezio darbų bendražygį Petrą Aleksą bei jaunesnįjį fotomenininko brolį Romą Kezį. Savo pasakojime S. Goštautas atkreipė dėmesį, jog beveik nėra matęs A. Kezio vaikstant su fotoaparatu. Tikrai – kada Kezys fotografuoja?

Po paskaitos Arvydas Reneckis parodė buvusios čikagietės Ramunės Rakauskaitės susuktą filmą apie žymųjį fotomenininką.

Gėlės, dovanos, sveikinimai. Į salę įnešamas tortas su degančiomis žvakutėmis, „Sodžius“ užgroja ir visi susirinkusieji uždainuoja „Ilgiausių metų“. Solinizantas pučia žvakutes (smalsu, kokį norą sugalvojo A. Kezys?)

Dar ilgai tą vakarą netilo balsai Čiurlionio galerijoje. Aidėjo kalbos, juokas, buvo vartomos fotomenininko knygos, žiūrimos nuotraukos.

Tai buvo šventė ne tik pačiam menininkui, tai buvo šventė visiems vakaro svečiams – A. Kezio ir jo darbų gerbėjams.

Palinkėjime A. Keziui sveikatos, neblėstančio jaunatviškumo ir visų svajonių išsipildymo.

Norintys daugiau sužinoti apie Algimanto Kezio kūrybą, gali apsilankyti internetinėje svetainėje <http://www.kezys.lt>

Į gimtadienio šventę Čiurlionio galerijoje atvyko gausus būrys A. Kezio gerbėjų.

Jono Kuprio nuotraukos

Ivairenybės

Japonijoje greitieji traukiniai važinės 500 kilometrų per valandą greičiu

Šią savaitę Japonijos vyriausybė patvirtino tris naujų magnetinės levitacijos traukinių kelius tarp Tokijo ir Nagojos. Naujieji traukiniai važinės išpūdingu 500 kilometrų per valandą greičiu.

Kelio pasirinkimas nebuvo lengvas – reikėjo atsižvelgti tiek į aplinkos pakeitimus, tiek į statybos kaštus bei ekonomines perspektyvas, atsiveriančias didžiosioms kelio stotims.

Magnetinės levitacijos (levitacija – kūno pakibimas ore, nepaisant traukos dėsnio) traukiniai, kaip jau aišku iš pavadinimo, levituoja ant

galingų magnetinių laukų virš bėgių. Tai, kad jie noliečia bėgių, leidžia traukiniams pasiekti ypač didelį greitį.

Nors vakaruose ši technologija vis dar stebina, Japonijoje ji yra žinoma nuo 1960 metų, o 1997 metais buvo atidarytas pirmasis tokio pobūdžio traukinių maršrutas vakarų Tokijuje.

Magnetinės levitacijos traukinių „išriedėjimas“ į kelią planuojamas 2025 metams, ir kainuos 5 milijardus jenų.

Alfa.lt

Japonijoje koncertuos orkestras iš... 64 garsiakalbių

Ivairūs gamintojai dažnai bando įrodyti, kad jų gaminama muzikos įranga nenusileidžia gyvam garsui. Tačiau Japonijos kompanija „Lead Sound“ atkuriamo garso kokybės sąvoką nutarė kiek pastūmėti į priekį. Jos sukurtas virtualus orkestras „Sympho Canvas“ susideda iš 64 garsiakalbių, išdėliotų salėje tokia pačia tvarka, kaip ir instrumentai tikruose orkestruose.

Kiekvienam garsiakalbiui priskirtas atskiros instrumento garso takelis. Keturi garsiakalbiai skirti žmonių balsams, o jei lieka perteklinių garsiakalbių, visi jie panaudojami sukuriant papildomus erdvinio garso efektus. Styginiams, pučiamiesiems, mušamiesiems instrumentams ir balsui skirta 50 garsiakalbių; 6 žemo

dažnio garsiakalbiai skirti vien tik žemiems dažniams, o aštuoni papildomi garsiakalbiai – keturi lubose ir keturi šoninėse sienose sukuria „atsispindinčius garsus“.

Techniniu požiūriu tai galima vertinti kaip kokybišką 64 kanalų elektroninę erdvinio garso sistemą. Gamintojas „Sympho Canvas“ koncertus planuoja pradėti rengti jau šią savaitę – visi jie bus organizuojami Kawasaki (Japonija) įsikūrusiame Kanagawa Mokslo Parke. Norintys pasiklausyti koncerto galės laisvai keisti savo vietą visoje salėje – taip siekiama leisti žmonėms patirti garso subtilumus iš bet kurio pageidaujamo taško.

www.technologijos.lt

Elektroninius laiškus rašysime mintimis?

Armija kurs šalimą, įgalinantį karius siųsti elektronines žinutes pasinaudojant tik savo mintimis. Norint išsiųsti žinutę nereikės nei piršto pajudinti, viską iššifruos bei nuskaitys šalme įrengti sensoriai.

Technologija, kurią dažnai mokslininkai vadina sintetinė telepatija, yra pagrįsta elektroninio smegenų aktyvumo stebėjimu. Panaši technologija šiuo metu jau pritaikyta kompiuterinių žaidimų mėgėjams, šie mėgstamiausius žaidimus jau gali valdyti mintimis.

Tikimasi, jog sintetinė telepatija artimiausiu metu gali pakeisti bendravimą, tokios technologijos šalmus galėtų naudoti studentai paskaitų metu arba medicinos darbuotojai įrangai valdyti.

Sintetinės telepatijos mintis nėra nauja. Dar 1960 metais vienas elektroencefalogramų tyrinėtojas išmoko valdyti smegenų skleidžiamas alfa bangas. Tokiu būdu elektroencefalogramoje alfa bangų kreive galėjo morzės abėcėlė rašyti žodžius.

discovery.com

Astronomai Visatoje aptiko „Dievo barzdos plauką“

„Tiltas į niekur“ arba „Dievo barzdos plaukas“ – štai taip poetiškai (žinoma, neoficialiai) naująjį atradimą pakrikštijo mokslininkų grupė iš Tel Aviv University, vadovaujami mokslininko Noah Brosch.

Iš tikro astronomai aptiko milžinišką juodosios materijos juostą, jungiančią iš karto 14 galaktikų. Šis atradimas svarbus dar ir tuo, jog dar kartą patvirtino mokslininkų teoriją apie stambiausias Visatos struktūras.

Tai, jog Visata yra beribė (arba bent jau mokslui jos ribos nėra aiškos) žinoma senokai. Tačiau mokslininkai jau kuris laikas gvildena teoriją apie tai, jog visą šį milžinišką erdvę turi savo struktūrą – pradedant aiškiai apibrėžtomis žvaigždžių sistemomis ir baigiant tam tikrais dėsniais susijusiomis galaktikomis ir jų spiečiais.

Dabartinės mokslo žinios astronomams leido spėti, jog labai dideliuose masteliuose galaktikos ar net jų

grupės išsidėsto ne atsitiktine tvarka, o grupuojasi aplink sieneses taip vadinamų „muilo burbulų“ – Visatos struktūrų, kuriose materijos tankis yra daug mažesnis nei pačiose galaktikose. Dabartinis atradimas leidžia manyti, jog „muilo burbulai“ gali būti sudaryti ir iš tamsiosios medžiagos, kuri didele trauka veikia „prilipusių“ galaktikų materiją ir taip skatina naujų žvaigždžių formavimą.

Pastarasis mokslininkų atradimas dar kartą patvirtino šią teoriją. Mokslininkų nuomone, ši nematoma linija, išilgai kurios išsidėsčiusios 14 galaktikų, suformuota būtent iš tamsiosios medžiagos. Be to iš 14 galaktikų 13-oje vyksta žvaigždžių formavimas, kas netiesioginiu būdu įrodo didelės išorinės jėgos poveikį vidinei galaktikų materijai. Tokią jėgą gali kurti nebent juostą sudaranti tamsioji medžiaga.

www.technologijos.lt

Mylimam vyrui

A † A
ALFONSUI DZIKUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame mielą DALIĄ DZIKIENĘ su šeima, visus artimuosius. Liūdime kartu:

Daiva ir Arvydas Barzdukai
Janina ir Bronius Čikotai
Milda ir Kęstutis Čižiūnai
Virginija ir Algimantas Gureckai
Teresė ir Algimantas Landsbergiai
Dalė ir Algis Lukai
Audronė ir Mikas Pakščiai
Genė ir Kazys Vasaičiai
Elvyra ir Jurgis Vodopalai

DEŠIMT METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A † A
Prof. dr. JUOZAS L.
NAVICKAS

Jau prabėgo dešimt metų, kai lapkričio 2 d., su šiuo pasauliu atsiskyrė Juozas.

Šeima prašo gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti jį savo maldose.

Paralyžiuotai beždžionei grąžintas judėjimas

Mokslininkams pavyko sukurti prietaisą įgalinantį paralyžiuotom beždžionėm grąžinti judėjimą. Tai jiems pavyko padaryti prie centrinio už judėjimą atsakingo smegenų mazgo prijungus elektrodus, kurie skaitė bei įrašinėjo judėjimo signalus.

Vėliau, gerai ištyrus duomenis kompiuteris, skaitantis signalus, buvo užprogramuotas taip, kad atitinkamus signalus paverstų atitinkamo stiprumo elektriniais impulsais, ku-

rie savo ruožtu specialių implantuotų elektrodų dėka tiesiogiai judindavo raumenis.

Tokio prietaiso pagalba išmokinta beždžionėlė ir vėl galėjo judinti savo ranką. Mokslininkai pripažįsta – tai naujas ir ištis išpūdingas kelias paralyžiuotų žmonių problemoms spręsti. Tikimasi jog sistema bus ir toliau tobulinama bei vėliau prieinama ir žmonėms.

Alfa.lt

Toronte mokslininkus džiugina naujas mikroskopas

Toronto mokslininkai džiaugiasi nauju, ypač galingu laboratorijos įrenginiu – mikroskopu įgalinčiu pažvelgti net į medžiagos atomus. Šis mikroskopas pastatytas Kanados Elektroninių mikroskopų centre, McMaster universitete.

Mikroskopas yra toks galingas, kad jo visą matantis žvilgsnis prilygsta kosmose kabančio „Hubble“ teleskopo galiai, tik vietoj žvaigždžių stebėjimo, Toronto mokslininkai ga-

lės džiaugtis milžiniška elektroninio mikroskopo didinimo galia.

Mikroskopą pagamino norvegai, o universitetui jis atsiėjo per 15 milijonų JAV dolerių. Tikimasi naująjį mokslo įrenginį panaudoti tobulinant saulės elementus, šiuolaikinius akumuliatorius, bei kitus nanotechnologijomis pagrįstus šiųmetinius išradimus.

phenomenica.com

Automobilis, varomas oru – realybė?

Augant kuro kainoms ir mažėjant jo ištekliais, vis daugiau išradėjų bando sukurti automobilį, kuriam nereikėtų kuro iš naftos. Taip, jau yra nemažai automobilių, varomų elektra, tačiau kūrėjai jau žvelgia ir į kitą šaltinį – orą.

Automobilio, varomo oru, idėja – ne nauja. Dar 1920 metais bandyta sukurti automobilį, kurį varo oras – buvo net pasiūlymas pūsti orą į propelerį, esantį automobilio priekyje – tačiau labai mažai iš jų veikė.

„Magnetic Air Cars“ kompanija, įsikūrusi California valstijoje, neseniai vykusioje „žalių“ technologijų

parodoje „West Coast Green“ pristatė naujo savo automobilio sumanymą, varomą magnetų ir suspausto oro.

Suspaustas oras, pučiamas į variklį, sukuria jėgos momentą, kuris savo ruožtu suka ratus. Šį procesą maitina silicio akumuliatorius, kuris gali būti pakrautas per valandą, tar nauja 10 metų, o naujo akumuliatoriaus gamybai galima panaudoti net 95 procentus senojo.

Kompanijos vadovai tikisi, kad dar 2010 metais toks automobilis išriedės į gatves.

environmentalgraffiti.com

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

♦**Lapkričio 1 d., šeštadienį, 7 val.** v. Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje, Brighton Park – Vėlinių vakaras-koncertas. Programoje: dalyvaus: kun. Jaunius Kelpšas, Jūratė ir Rimantas Grabliauskai, Daiva, Edmundas ir Virginijus Švabai, Jeronimas Vitavičius, Nerijus Gležeckas, Dalia Sokienė, Evaldas Girdžiūnas.

♦**Lietuvių prekybos rūmai** (Lithuanian Chamber of Commerce) kviečia į investavimo patarėjo Šarūno Griganavičiaus paskaitą „Kaip akcijų rinkoje uždirbti milijoną?“ Po paskaitos – diskusijos. Paskaita vyks lapkričio 5 d. 7 val. v. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago. Tel. pasiteiravimui 773-582-6500.

Visus nuoširdžiai kviečiame į kasmetinę madų parodą „Rudens simfonija – praeitis ir ateitis“, kuri įvyks sekmadienį, lapkričio 9 d., 12:30 val. p. p. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje (14911 127th St., Lemont, IL). Bilietus užsisakyti iki lapkričio 5 d. Skambinti **Dainai, tel. 630-852-3204 arba Žibutei tel. 630-257-0153.**

♦**Lietuvių rašytojų draugijos** (LRD) literatūrinė popietė įvyks š. m. lapkričio 23 d., sekmadienį, 2 val. p.p. Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre. Bus paminėti šiais metais amžinybėn iškeliavę LRD rašytojai, įvyks knygos „Trys iš Pajūralio“ sutiktuvis, naujos poezijos skaitiniai, meninė dalis. Kviečiami visi literatūros mylėtojai.

♦**Kun. Antanas Saulaitis, SJ,** vadovaus ir tars įvadinį žodį XIV Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumo plenarinėje sesijoje „Lietuvių dvasinio paveldo poveikis XXI amžiuje“. Simpoziumas, švenčiantis 40 metų sukaktį, įvyks lapkričio 26–30 dienomis PLC, Lemonte.

♦**Gruodžio 14 d., sekmadienį, 5 val. p. p.** Balzeko lietuvių kultūros muziejuje iškilmingame pokylyje „Metų žmogaus 2008“ žymuo bus įteiktas LR ambasaderei Kanadoje Gintei Damušytei. Bilietus į pokylį galima užsisakyti paskambinus arba užėjus į muziejų. Muziejaus adresas: 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629. Informacija teikiama telefonu: 773-582-6500.

♦**Grožinės literatūros konkur-**sui, kurį paskelbė Amerikos lietuvių Tautinė sąjunga Lietuvos tūkstantmečio jubiliejaus proga, jau atsiųsti trys kūriniai. Slapyvardžiu pasirašiusi Elena Pranciška atsiuntė savo kūrinių „Bitė“, Virgis Našlėnas – romaną „Skersvėjai“ ir Vaidotas Gentvilas – istorinį romaną „Nemirtingumo mįslė“. Paskutinė kūrinių išsiuntimo oro paštu konkursui data – 2009 m. birželio 30 d. Rašytojus prašome kūrinius siųsti anksčiau, kaip kad padarė šie autoriai, adresu: ALTS konkursas, 2711 West 71st Street, Chicago, IL 60629, USA.

Pirkniu Jono Rimšos, Viktoro Vizgirdos, Prano Domšaičio, Adomo Galdiko, Kazimiero Žoromskio tapybos darbus.
Tel.: **708-349-0348**

XIV PASAULIO LIETUVIŲ MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMUI ARTĖJANT

„Sovietų represijos Lietuvoje ir jų psichologinės pasekmės po 50 metų“ – tai viena įdomiausių ir, be abejo, skaudžiausių plenarinių sesijų, numatomų XIV Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziume, kuris įvyks lapkričio 26–30 d. (Padėkos dienos savaitgalį) Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL. Sesijos vadovas yra Saint Xavier universiteto (Chicago, IL) profesorius dr. Algis Norvilas. Sesijoje taip pat dalyvaus, kaip pagrindinė pranešėja, prof. habilituota dr. Danutė Gailienė (Vilniaus universitetas), socialinių mokslų daktaras Evaldas Kazlauskas (Vilniaus universitetas) ir psichologijos magistrė Vėjūnė Domanskaitė-Gota.

Politinės represijos priskiriamos prie pačių sunkiausių išgyvenimų, nes jie dažniausiai būna itin žiaurūs ir ilgai trunkantys. Tačiau politinių represijų padarinius tirti sunku, nes beveik visada tyrimai galimi, tik įvykus politiniams pokyčiams ir žlugus represiniam režimui. XX amžiaus Europos istorija su jos dviem totalitariniais režimais – komunizmo ir nacizmo – pasižymi daugybe persekiojimų ir žmonių kančių. Po Antrojo pasaulinio karo Vakarų šalyse buvo intensyviai tirtos nacizmo represijų ilgalaikės psichologinės ir psichopatologinės pasekmės jų aukoms, tačiau komunistinio režimo padarinius buvo įmanoma tirti, tik jam žlugus. Deja, nėra atlikta daug tyrimų, nes, skir-

tingai nei nacizmas, komunizmas nepasmerktas dėl nusikaltimų žmonijai, todėl ir pokomunistinėse šalyse, ir visame pasaulyje nuostata jo atžvilgiu tebėra nevienareikšmiška. Buvusioje Sovietų Sąjungoje iki šiol nebuvo išsamių tyrimų, skirtų komunistinių represijų traumoms ir jų pasekmėms.

Nuo 2000 m. Lietuvoje pradėta plati studija apie sovietų ir nacių represijų psichologinius padarinius. Tyrimus atlieka Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras bei Vilniaus universiteto klinikinės ir organizacinės psichologijos katedra. Iširta apie 1,500 buvusių partizanų, politinių kalinių, tremtinių ir kitų represuotųjų, taip pat keltas klausimas, kaip tėvų trauminė patirtis paveikia antrąją kartą – jų vaikus. Simpoziume bus pateikiami svarbiausi šios studijos rezultatai, be abejo, įdomūs ir užsienio lietuvių visuomenei, kuri visgi, nors netiesiogiai, yra šių sovietinių represijų paliesta.

„Sovietų represijos Lietuvoje ir jų psichologinės pasekmės po 50 metų“ sesijos tikslus laikas bus paskelbtas vėliau, tačiau nuoširdžiai visus kviečiame atkreipti ypatingą dėmesį į šią plenarinę sesiją ir patirti, ar kruvini komunizmo pėdsakai tebėryškūs ir po pusšimčio metų.

XIV PLMKS informacija

Neseniai Čikagoje pasibaigęs XII Teatro festivalis dar neišdilo žiūrovams iš atminties. Kad festivalis pavyktų daug darbo įdėjo JAV LB Krašto valdyba, JAV LB Kultūros taryba, talkino Jaunimo centro Čikagoje taryba ir valdyba.

Nuotraukoje iš kairės: grupė XII Teatro festivalio organizatorių: JAV LB Kultūros tarybos vicepirmininkė Laima Šileikytė-Hood, JAV Krašto valdybos pirmininkas Vytautas Maciūnas, JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė Dalė Lukienė ir Jaunimo centro valdybos pirmininkė Milda Šatienė.

Laimos Apanavičienės nuotr.

Rytų pakrantėje – „Rudens mozaika“

JAV LB New Haven apylinkės valdyba ir LJS visus kviečia į muzikinį vakarą „Rudens mozaika“, kuris įvyks lapkričio 1 d., 7 val. v. Šv. Trejybės bažnyčios parapijos salėje, Hartforde, CT.

Pirmą kartą matysite garsios rūbų dizainerės iš Lietuvos Vidos Leonavičiūtės-Insodienės sukurta drabužių kolekciją „Kartą Amerikoje...“.

Vakaro metu savo poeziją skaitys poetai: Antanas Jonynas (iš Lietuvos)

ir dr. Jonas Zdanys, gyvenantis North Haven, CT. „Jaunų širdžių“ ansamblis iš Boston atliks V. Kernagio dainas.

Vakaro metu veiks baras. Pasivaisinsite lengvais užkandžiais. Jus linksmins Halloween kaukės. Muziką vakarui parinks Rimas ir Arvydas.

Įėjimo kaina – 20 dol. Bilietus galite užsisakyti pas Tomą Nenortą (tel.: 860-965-5549); Sigitą Šimkuvienę (tel.: 203-773-1257) ir Dziną Inkratienę (tel.: 203-768-7344).

„Draugo“ knygynėlyje

„Žmogus ugdo žmogų“

„Žmogus ugdo žmogų“ – 75-ąsias gimimo metines ir žurnalistinės veiklos 50-metį paminėjusio žurnalisto Algimanto Stanaičio aštuntoji knyga. Nuo 2001 metų kasmet po knygą išleidžiantis rašytojas į šią knygą sudėjo spaudoje publikuotus straipsnius (A. Stanaičio rašinius spausdino respublikiniai laikraščiai „Literatūra ir menas“, „Tiesa“, Kapsuko „Naujasis kelias“, Vilkaviškio „Santaka“, Šakių „Draugas“, žurnalai „Švyturys“, „Jaunimo gretos“ ir kiti periodiniai leidiniai).

Autorius mano, kad žmonės išlaikytų žmogiškumo egzaminą, jei jie

atsigręžtų į save: keistųsi, tobulėtų, būtų dori, sąžiningi. Deja, dauguma dėl savo problemų linkę kaltinti kitus.

Knygoje „Žmogus ugdo žmogų“ straipsniai pagal tematiką suskirstyti į keturis skyrius: „Asmenybės ugdymas – orientavimasis į idealus“; „Gerumo versmės teikia džiaugsmą“; „Kodėl nepažįsta auklėjimo žiedai?“ ir „Mes esame žurnalistai“.

„Tikiuosi, kad knyga „Žmogus ugdo žmogų“ sudomins moksleivius, pedagogus, auklėtojus, tėvus, politikus, paskatins padiskutuoti apie auklėjimo ir ugdymo procesą, nes tai visada buvo ir bus visuomenės gyvenimo aktualija“, – rašo „Autoriaus žodyje“ A. Stanaitis.

Autorius padovanojo keletą knygų „Draugo“ knygynėliui. Pinigai gauti už parduotas knygas bus skirti dienraščiui „Draugas“.

Knygą išleido leidykla „Piko valanda“ Marijampolėje.

Knygos kaina – 20 dol. Knygą galima įsigyti paštu, pridant 10,25 proc. mokestį, užsisakant IL valstijoje. Persiuntimo kaina – 5 dol. Persiunčiant daugiau knygų, už kiekvieną papildomai siunčiamą knygą – 2,5 dol. siuntimo mokestis. Prieš perkant prašome paskambinti administracijai tel. 773-585-9500.

Paruošė L. A.

**„Draugo“ knygynėlio adresas: 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629
Tel. pasiteiravimui: 773-585-9500**